

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

4-hasábos betűt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szombat, április 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Honatyák husvétli vakációja.
Vasúti tisztból vasúti tolvaj
Aradmegye új kórháza.
A fiumei podeszta és a bombavető.
Tisztújítás az Aradi Mérnök és Építész Egyletben.
Jéghegyek között elpusztult halászhajók.
Az aradi női kereskedelmi iskola.
A Czárán könyvtár a kulturpalotában.
Miniszter a városi kölcsön betáblázása ellen.
Urban Péter báró — főrend.
Arad pörnyertes a vízvezeték ügyben.
Széttépett kizárás indítvány.
Román tartalékosok kivándorlása.
Szerb kém a külügyminisztériumban.
A főügyész hagyatéka.

Mindent — a kartellbankokért.

Arad, április 3.

A röghöz kötött jobbágnak helyzetéhez hasonló a városok függősége az ugynevezett kartellbankokkal szemben. Ezek a kartellbankok: a Pesti Hazai Első Takarékpénztár, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Magyar Jelzálog Hitelbank tartják a kezükben a magyar községi hitelt. Monopolizálják írásba nem foglalt, törvénybe nem iktatott, de mégis vaserejű előjog alapján, s ezt respektálja és védi a mai belügyi kormány is, amelyről egyébként okkal lehetett föl-tételezni a vidéki városok ügyeinek jóindulatu, meleg intézését.

Ha a magyar vidéki városoknak kölcsönre van szükségük, kölcsönre,

amelylyel fejlődésük útját építik ki, csupán a kartellbankokhoz fordulnak. A kartellbankok tendenciája a pénzt kérő városokkal szemben kétféle. A mikor mások nem adnak pénzt a városoknak, akkor ők sem adnak. A mikor mások is megjelennek a községi hitelnek nem épen rossz üzletében: akkor adnak ők is, csak hogy drágábban, mint mások. A vidéki városok természetesen az olcsóbb ajánlathoz nyulnak. Csak hogy itt nyilatkozik meg a kartellbankok ereje, előjogának sérthetlensége. És ha még nem is lehet megállapítani, csakhamar olyan látszata lesz a helyzetnek, hogy a magyar városoknak másutt nem lehet kölcsönt fölvenni, csak a kartellbankoknál. A kartellbankok jóságán mulik, hogy a kölcsönt csak 89-es árfolyamon hajlandók elszámolni, mert ép így kiköthetnének 75-ös árfolyamot. Hogy a leglaikusabb közönség is megértse: amikor a kölcsön minden 100 koronája után 75 koronát kapna a város, ellenben 100 koronát lenne köteles visszafizetni.

A kötvény-kibocsátási jogot nem adja meg a vidéki városoknak a kormány. Meghajolnánk az indokok előtt, amelyeket a kormány ez elhatározása mellett fölhoz, ámbar a valóság ellentmond. Az igazság az, ha rosszak a viszonyok — és kétségtelen, hogy ma se jók még, — akkor a főváros se tudja jól elhelyezni

kötvényeit a külföldön. Ha pedig egészen kitisztul a járadékok, záloglevelek, községi kötvények piaca, — és egyszer ennek is be kell következni — akkor a magyar városok címleteit ép oly szívesen fogják venni a külföldön, mint például a szász pénzintézetek zálogleveleit. Ugy képzeljük, hogy pupillaritás dolgában, különösen állami kamatgarancia mellett, a magyar városi kötvények versenyeznének az előbbi papirokkal.

Miután ez az út nem állott nyitva a városok előtt, — természetes, hogy érdekeik védelmére szívesen fogadták a Magyar Bank ajánlatát, amely lényegesen olcsóbb volt a kartellbankok kölcsönénél. Így tett Arad városa is, amely legutóbbi közgyűlésen elfogadta a Magyar Bank által ajánlott két és fél milliós kölcsönt.

A kölcsön fölvétele elé azonban akadályt gördített a belügyminiszter. Nem engedi meg a kölcsön azon feltételének teljesítését, hogy a két és fél millió a város ingatlanaira bekebelezessék, mert ez — ugymond — sérti a város régebbi hitelezőinek (tehát a kartellbankoknak) érdekeit.

Azt is mondhatnók erre: nem a kormány hivatása, hogy a kartellbankok kölcsönének biztonsága felett őrködjék. De, elfogadva azt az elméletet, hogy a községi hitel, mint a közhitel jelentős részének, sérthetlensége felett a kormánynak vigyázni kell: a miniszter aggodalma nem áll meg. A

Julia és a lovag.

Írta: Szekula Jenő.

I.

Élt a százutcájú Zarában egy olasz leány, névszerint Bianchini Julia.

Magas, sudárnövésű hajadon, a haja barna és erősszállu, mint a szilv leányoké, akik kagylót szedtek itt a tengerparton, de a szeme világos és kék, mint a tenger vize déli napsütésben, valahol a homokos és gyöngyökkel ékes velencei partvidéken. Mert onnan származtak ők is, az apja fával és nehéz selyemszövetekkel kereskedett, míg végre kikötött itt és végleg megragadt, hogy ráköszöntött a jómód és a venség. Odon, emeletes házban laktak a piactéren, rácsos erkéllyel, melynek ablaka kiugrott az utcára, mintba valami régi hárem maradványa lenne. Talán rabolt szeretőiket rejtgettek itt egykor hatalmas és kalózkodó nagyurak. Holdvilágos éjszakákon a szép Juliának meg volt engedve, hogy kiüljön ide s hallgassa a részeg halászek énekét a távoli osztréiákban, melyeket akkor még apotékának neveztek. Bár nem volt ábrándos lélek, inkább lobogó vérű, szilaj és okos, de nem volt még senkije, aki szeresse s akit meghallgathasson.

Bár többen akadtak a város ifju és előkelő gavallérjai közül, akik látták őt néha vasárnap földre szegezett tekintettel a templom felé lépkedni, vagy farsang utóján kihajolva virággal borított gyaloghintájából s szemet is vetének rá s odáig is merészkedtek, hogy a kezét megkérjék. De ő nem akart férjhez menni, a szíve nem volt megérve a

szerelmre s a kérék, akik virágbokrétaival a kezükben keresték fel, sápadt arccal s föld felé horgasztott orral vonultak el a babonás ház omladozó márványlépcsőiről. Meghitt duennája, Lavinia nevű, akihez bizalommal volt, mert ez már karján dajkálta és gügyölgette zsenge gyermek korában kérlelte, faggatta:

— De hát kire vársz, gyöngyvirágom? Királyfi úgy sem jön érted ebbe az elátkozott városba.

— Ne is jöjjön, nem is kell — felelte a szép veneta leány ducásan.

— De hát kit szeretsz? Kiért epesztet magad?

Bianchini kisasszony elmerengve nézett a levegőbe.

En Lubezki György dalmát lovagba vagyok szerelmes.

A duenna elcsörnyedve csapta össze a kezét:

— De hiszen még nem is láttad, kedves.

— De a híre eljutott hozzám — felelte az olasz leány.

A dalmát lovag híres verekedő volt s mint tréfacsináló is nevezetes hírnévre tett szert. Egész mondkör keringett róla, ami eljutott az olasz leány fülébe is, felkeltve kíváncsiságát és érdeklődését az ismeretlen lovag iránt. Mert híres tréfájáról, melyet Spalato püspökének rovasára követett el, országsszerte beszéltek akkor, menekülnie is kellett a püspök haragja elől s három évig ette a száműzetés keserű kenyerét.

+ Nem érdemes az az akasztófavirág ily szép hölgy szerelmére — duruzsolta a

duenna. — A kerti viola nem illik össze az uti labodával.

Julia hevesen dobbantott a lábával.

— Mégis csak őt szeretem! — kiáltott fel. — Nem leszek másé, csak az övé. Szent Simon ezüst koporsójára esküszöm.

— De ha ő nem viszonzná érzelmeidet — fontoskodott a duenna. — Ki ismeri az ilyen ágrólszakadt, csélesap lovagfiak izlését?

— Biztos, hogy meg fogja hatni nagy szerelmem — mondta az olasz leány vak áradással.

— De hogy szeretheted annyira, mikor még sohasem láttad? — sápitózott a duenna.

— Már láttam.

— Mikor?

— Tavaly a karneválon — suttogta a Bianchini leány elpirulva. — Tíz katonával kötött ki egyszerre s azok megfutamodtak, mikor kardot rántott. Micsoda elszánt leveute. Hős!

— Nincs veszteni valója — mormogta a vén asszony. — Azért olyan bátor. Szegény, mint a templom egere.

— Majd gazdag lesz, mint valami király — sóhajtott a szerelmes leány. — Majd ha az övé lesz az én kezem s az apám pénze.

A lovagnak sietve megújsgolták a hírt. Hogy él egy leány, a csipkéstornyú Zarában, a milliomos Bianchini kisasszony, aki halálosan szerelmes beléje. Siessen hát ide, nehogy elhalásszák a kincset az orra elől. Kár volna a ki-nálkozó jómódot elszalasztani.

Lubezki jött volna is, nem is. Inkább jött volna, de nem lehetett. Az adósok bör-

községek részére nyújtott hitelek alapját nem az ingatlanok adják meg, hanem a községeknek rendszeres és fokozható jövedelmei, a polgárok teherviselő képessége, amely — legalább nálunk és ez idő szerint, teljes fedezetet ad a kölcsönök kamataira és törlesztő részleteire. Ezt a fedezetet az új kölcsön annuitása egyáltalán nem emésztí föl és nem veszi el a régebbi hitelezőktől. Elismerjük, hogy a Magyar Bank, illetve a Magyar Bank mögött álló svájci tőkecsoport ezzel a fedezettel beérhetné, s lehet, hogy be is éri, miután azonban a külföldi tőke a mely kevésbé ismeri a magyar városok helyzetét, mint a hazai intézetek, a maga biztosítására a bekebelezést is kívánta, — a város, a kölcsönnek lényegesen kedvezőbb feltételei ellenében nyugodtan belemehetett ebbe a feltételbe, a nélkül, hogy akár a maga anyagi tekintélyét, akár régebbi hitelezőinek érdekeit megbántotta volna.

És e miatt nem tudjuk eltávolítani magunktól a föltevést, hogy a belügyi kormányzatnak ez a közbevetése tulajdonképp a kartellbankok javára szolgál s azt a célt támogatja, hogy a városok hitelszükségleteit csak azok elégtessék ki — természetesen, a mikor akarják. És ez teszi érthetővé, hogy miért szabnak a kartellbankok a községi kölcsönöknél olyan súlyos feltételeket, a melyek teljesítése után a városoknak, lassanként, nem marad egyéb rendelkezésük, mint hogy: hivatalnokokat tartsanak és kamatot fizessenek.

Szolnokmegye és a román paktum. Szolnokról jelentik: Szolnok Doboka vármegye rendkívüli közgyűlése ma tárgyalta az Emke ismeretes átiratát a miniszterelnöknek a románokkal folytatott tárgyalásaira vonatkozólag. A

közgyűlés határozati javaslatban kimondotta, hogy az átiratot levéltárba helyezi, mert Tisza István grófot a románokkal folytatott tárgyalásaiban nemgáncsol, hanem elismerést érdemlő hazafias szándék vezette.

Honatyák

husvétii vakációja.

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 3.

Ma délelőtt tizenegy órakor a képviselőház rövid formális ülést tartott, hogy átvegye a főrendiház üzeneteit és a bizottságok jelentéseit.

Szász Károly elnökelt a mai ülésen, a ki az ülés megnyitása után meleg szavakkal emlékezett meg Budiszavlyevics Buda horvát képviselő elhunytáról. Az elhunyt képviselő emlékét megörökítik a mai ülés jegyzőkönyvében.

Elnök bemutatta ezután a bobrói kerületben megválasztott Ghillány Sándor báró mandátumát.

A bejelentést a Ház, melyben az ellenzék részéről senki sem jelent meg, éljenzéssel fogadta.

Az elnök bejelentette ezután, hogy Eitner Zsigmond, Urmány Nándor és Zlinszky István kizárításának ideje letelt.

Az összeférhetetlenségi bizottság jelenti, hogy Hlatky-Schlieter Lajos képviselő összeférhetetlenségi ügyét április 26-án délután hat órakor fogja tárgyalni.

Az elnök bemutatja ezután a főrendiház üzenetét a tegnapi ülésen elfogadott törvényjavaslatokról.

Hegedűs Lóránt a pénzügyi bizottság előadója betérjesztette ezután az 1914—1915. évi állami költségvetésről szóló jelentését.

Dobóczky Sándor a közlekedési bizottság nevében több vicinális vasuti javaslatról tett a Háznak jelentést.

Sándor János belügyminiszter betérjesztette ezután a választókerületek részletes beosztása tárgyában kibocsátott jelentését.

A beadott jelentést kinyomtatják és tárgyalás végett az igazságügyi bizottsághoz utasítják.

Balogh Jenő igazságügyminiszter törvényjavaslatot nyújt be az egyes igazságügyi szer-

vezetekre és eljárási szabályokra vonatkozó 1912. évi VII. törvények kiegészítéséről.

Ezt a javaslatot az igazságügyi bizottság utasítja.

Elnök indítványozta ezután, hogy a következő ülés április 21-én kedden délelőtt tíz órakor legyen. Ezen az ülésen csak a további teendőkről fog a Ház tanácskozni.

A mai ülés jegyzőkönyvét hitelesítették és az elnök boldog ünnepeket kívánva a Ház tagjainak, berekesztette az ülést.

Vasuti tiszttól vasuti tolvaj.

(A gyorsvonatok utasainak fosztogatója.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 3.

A rendőrség letartóztatta Faludi Béla negyvennyolc éves m. v. tisztet többrendbeli zsebtolvajlás miatt. Faludi még aktív tisztviselő korában gyanússá tette magát egy ízben, de ekkor Oricskó és Igló között mielőtt még leleplezték volna, egy nyolc méteres töltésen a robogó vonatról leugrott. Bizonyítékok akkorában nem voltak ellene, de e miatt az esete miatt nyugdíjazták.

Ez az eset 1908-ban történt és azóta a nyugdíjazott tisztviselő rendszeres zsebtolvajlásra adta magát. Rendesen a nyugati pályaudvarról elinduló brassói gyorsvonaton dolgozott. Püspökladányig végzett valamelyik alvó utassal, azután visszatért a fővárosba. Gyakran kirándult Faludi külföldre is. Nemrégiben Passzauban fogták el, a mikor éjnek idején sorra nyitogatta az első osztályú szakaszokat. Akkor azonban szintén szabadon kellett bocsájtani, mert nem tudták rábizonyítani, hogy valóban lopást követett-e el.

A brassói gyorsvonaton a lopások különösen az ősszel szaporodtak el. A gyanúsított tettesről adott személyleírás alapján a budapesti rendőrség kinyomozta Faludi Bélát, akit éppen akkor fogták el a detektívek, amikor a nyugdíjjarandóságát akarta fölvenni.

Faludi a Csáklya-utca 6. szám alatt háromszobás lakást bérelt, hat gyermeke van és nyolcvanhárom korona nyugdíja hónaponként. Családját azonban jómódban tartotta és többiz-

tőnében ült Spalatóban. Előbb ki kellett onnan váltani. De hát a barátai közbenjártak és a közsévi hitelezők keble is fölengedett. Feltételeken kiengedték a lovagot a kalitkából. (Az adósok börtönében nem lehet megnősülni s hogy eme jó pártit nem szabad elrepülni hagyni, azt még az uzsorások is belátták.) Még pénzt is adtak a lovagnak. Boldoguljon, ahogy tud.

Virággal borított bárkán érkezett meg Lubeczki lovag Zarába. Az arca kissé fakó volt, megérezte még rajta a börtön dohos levegője. De gomblyukában virág illatozott s régi kedve is visszatért. Különösen hogy minden oldalról biztatták, hogy jövendőbelije oly szép hölgy, amilyenek tündérmesékben is alig akad párja.

S hogy éppen ezt a bolondos Lubeczkit szerette meg — csodálkozának.

Maga Lubeczki csodálkozott a legjobban. Kábítóan süttött a nap, hogy kikötött a kis csapat a halszagu mólón. Távoli hegyek felől tavaszi virágok kábító illatát sodorta a szél Lubeczki és társai felé. Mintha szerelmes leányok piros ajkának lihegő lehellete lenne.

De a kikötőben örködő városi darabontok mégis aggodalmasan szorongatták markukban az alabárd nyelét, hogy az ármányos lovagot megpillantották.

— No, ezt is mely gonosz szélvihar vetette erre.

Bianchini kisasszonynak is sietve jöttek a hírrel.

— Megjött a lovag.

Maga a duenna újságolta kipirult arccal.

— Csak kívánnod kellett, már itt termett, mint a kobold.

Juli arca kifehéredett, mint a rózsza.

— Vajjon megtetszem-e majd neki? — kérdezte.

Izgatottan csinosította magát a tükör előtt. Barna hajékét igazgatta. Kis szivecskéje szenvedelmesen dobolt, zakatolt, mint parányi kalapács ezüst üllőn.

Vonzódni fog-e majd hozzám? — suttozta aggodalmasan.

Lavinta vigasztalni próbálta.

Ugyan s ha nem is lennél szép, mint valami erdei nád, hanem rut és visszataszító, mint az éjszakai forgószél, akkor is elvenne. Mert tudja, hogy az apád gazdag.

Julia elsápadt.

— Az nem lehet. Lubeczki sokkal neme-
sebb jellem, semhogy a pénzért szeressen valakit.

A duenna vállat vont.

— Egyik férfi olyan gonosz, mint a másik —
sápitotta. — Valamennyi megérett az akasztófára.

Julia az ablakhoz lépett. Kitekintett a tenger felé, amely fehéren lángolt a nap szerelmes ragyogásában.

— Próbára fogom tenni — suttozta, —
próbára!

Az öltözőszobájába vonult. Minden előkészületet megtett a lovag fogadására. Arcát szerecsikával marasztolta be, száját eltorzította, szeme fölő furesza visszataszító szemöldököt rajzolt korommal. Száz évet vénült egy pillanat alatt. Azután, hogy a hatás még teljesebb legyen, a vállát régi ruhákkal, vászonrongyokkal tömte ki, mintha pupos is lenne.

A duenna összezsápta a kezét.

— Mit csináltál, kis bolondom?

— Ez a próba — felelte Julia elhatározottan.

II.

Megjött a lovag. Már éjféltre jár. A duenna fáklyával világította be az utat előtte a kopott lépcsőkön.

— Csak erre, szép fiatal urfi. Julia már várja.

Az ágyasházban félhomály volt. Csak feketeárgus magános fálya égett. Lubeczki megdöbbenve lépett vissza, mikor Juliát megpillantotta. A leány a nagyobb hatás kedvéért mankóban támolygott feléje.

— Ez a káprázat! — kiáltotta fel a lovag. — Nekem a világszép Bianchini Juliáról regéltek.

— Szépségemet gonosz betegség rabolta el — rikácsolta Bianchini kisasszony rut és elváltoztatott hangon. — De kincseim még mindig rendelkezéssedre állanak.

— Inkább az adósok börtöne — felelte a lovag távozásra készen. — Nem vagyok hozományvadász.

Julia alakja kiegyenesedett.

— Várj! — kiáltotta Lubeczki. — Valamit emlékebe akarok adni neked, mielőtt elmennél.

Mankóit lecsapta az ámuló lovag lába elé, azután huss! — mielőtt a gavallér fölocsudhatott volna, eltűnt a szomszédos öltözőszobában, mint a forgószél.

A duenna fölgújtotta a gyertyákat. A terem most már tündéri fényben uszott.

— Sokáig kell várnom? — kérdezte Lubeczki türelmetlenül.

A selyemkárpit szétnyílt. Mint a dajkamésékben. S ott állott Bianchini Julia, ezüstszínű selyemruhában. Arcán a kívánság és a babonás szépségének tündéri rózsái égtek. Lubeczki meglepetten kiáltott fel.

— Emléke — suttozta a zárai leány, fehér liliomkeztét nyújtva Lubeczki felé.

— Örök emléke — felelte ez — s térdre omolva az igéző szépségű hölgy előtt, megcsókolta ennek kinyújtott kezét.

ben külföldről is nagyobb pénzüsszeget küldött. A házkutatás alkalmával mintegy ötven darab zálogcédulát találtak nála, amelyek ékszerről és ruhaneműről szólnak.

A rendőri nyomozás szerint Faludit a következő lopások terhelik: Az elmúlt év őszén Tasnádi Nagy András ügyvéd tárcáját ellopta a kolozsvári gyorsvonaton, három-négyszáz korona tartalommal. Meglopta még Salgó Ignác hírlapíró, aki négy-ötyszáz korona ellopása miatt tett panaszt. A többi kárvallott között van Szűcs Aladár gazdasági intéző száz koronával, Wertheimstein Sarolta négyezer koronával, Fleischer Jakab posztógyáros négyezer koronával.

Széttepett kizárási indítvány

(Az Országos Kaszinó felfujt ügye.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 3.

Az Országos Kaszinóban helyreállt a nyugalm. Nem sikerült a politikát bevinni a kaszinóba, melynek tagjai belenyugodtak a katonák, illetőleg az aktív katonák kilépésébe és egyebekben polgárilag megférnek egymással. A munkapárti tagok lemondtak arról a tervről, hogy Zlinszkyt és Beniczkyt kizsorisák a kaszinóból: az aláírások gyűjtését már harmadnapja abbahagyták és tegnap az ívet eltépték.

A választmánynak ilyenformán nem is lesz módja a kérdéssel foglalkozni. A kiléptetés hívei is a béke érdekében jobbnak látják, ha nem a választmány, hanem az igazgatóság foglalkozik a kérdéssel és talál módot az ellentétek kiegyenlítésére.

Lehet, hogy az igazgatóság meddő lesz a cselekvésben, mert az igazgatóság elnöke, Wekerle Sándor ismételt és mindenkinek, aki kérdezte tőle, teljes határozottsággal kijelentette, hogy a választmány első határozatához ragaszkodik és arra az esetre, ha őt, illetőleg nezetét a választmány többsége leszavazná: levonná a legmeszebbmenő konzekvenciákat.

Wekerle magatartása okozta, hogy az aláírások a kizárási indítvány alá csak nagyon nehezen gyűltek és a gyűjtők alig várták a visszavonulás alkalmát. Ezt az alkalmat meghozta Andrássy Gyula gróf nyilatkozata. Andrássy fenntartás nélkül kijelentette, hogy azonosítja magát Zlinszky és Beniczkyvel és kizáratásuk esetén azonnal kilép.

Mihelyt ez a nyilatkozat megjelent, megszűnt az akció, melyet különben az is késleltetett, hogy Lukács László ellen irányuló akciótól félték. A kizáratási hadjárat azzal végződött, hogy blamázták az aktív katonákat, akik kilépésükkel politizálnak és hogy most már a nyugdíjasokat és tartalékosokat nem szorítják a kilépésre; szóval marad minden amint volt. A változás csak az, hogy ezentúl nem lehet a kaszinóban egyenruhát látni. Tegnap estig 142 aktív katona lépett ki és még 37 kilépés várható.

Örvendetes hír, hogy a sivár parlamenti állapotokat nem lehet átlátni a társadalomba és hogy társadalmi köreink nem hajlandók az ellenzéki politikusok minden elméletét a maguk gyakorlatába is átültetni.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (déljelen-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Aradmegye új kórháza.

(Elfogadták a terveket. — Pavillonrendszemben épül. — Három millió a költség.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

Aradmegye közkegyházának építése talán már az április végén tartandó rendes tavaszi közgyűlésen eldöntésre kerül. Az építés előkészítését ma befejezte a főispánál tartott értekezlet, amelyen a kórház vázlatos tervei bemutatásra kerültek.

Urbán Iván báró főispán megyeházi hivatalában Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispán, Schill József főjegyző, Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok, Nachtnébel Ödön főmérnök, Borsos Béla dr. tiszti főorvos, Zimmermann Károly dr. kórházi igazgató-főorvos, továbbá Heppes Aladár másodfőjegyző, az értekezlet előadója és Kopeczek György a tervek elkészítésével megbízott építész jelentek meg délelőtt tíz órakor és több mint két óras tanácskozásban vitatták meg a vázlatterveket.

Kopeczek György műépítész, akit január közepén bizott meg az értekezlet a tervek elkészítésével, bemutatta terveit, amelyek a kórháztervezés terén első szaktekintélynek elismert építész-mérnök teljes tudásával és a legmodernebb követelmények figyelembevételével készültek. Az új közkegyház — mint ismeretes — az élővízesatorna és a vásártéri ut szögletében elterülő hatalmas — tíz holdas — területre kerül. A nagy telken bőséges parkírozható részekről körülvéve nyolc épületre oszlik a tervezett új kórház. Az egyes pavilonokat, hogy azok központi fűtése, vízellátása, csatorna- és világítási hálózata célszerűbben legyen elhelyezhető: Kopeczek György kissé elnyúlt ellipszoid alakban helyezi el. Az épületek által körülfogott tojásdad udvarban hatalmas — nyolcvan méter átmérőjű park készíthető.

Az értekezlet résztvevői minden részletében megvitatták az általános tervet és végül a következőkben állapodtak meg:

Az új kórházat összesen ötszázhetvenhat ágygal tervezik oly módon, hogy az építési és telekredezési összes költségek figyelembevételével egy ágy ötezeröt száz koronába kerül.

Az egyes osztályok közt így oszlanak meg a helyek: sebészet, női és szülészeti osztály 100 ágy, belgyógyászat 90 ágy, venerikus bajok 90 ágy, elmebeteg osztály 100 ágy, tüdőbetegek 50 ágy, szemészet 40 ágy, fertőző betegek 16 ágy. Ezenkívül az ápoló apácáknak 30 ágy. A kórházi beteg-osztályok beosztása és az egyes pavilonok elhelyezése a tervek szerint — az értekezleten elhangzott kívánságok figyelembevételével — a következő lesz:

A vásártéri utra, az építendő Neuman Samu fertőző gyermekkorházzal szemközttekintve parkozott előkerttel épülne a kórház felvételi pavillonja. Az egyemeletes épület földszintjén a felvételi iroda, ambuláns betegek osztálya, a kórházi irodák és élelmező tisztai lakás nyerne elhelyezést, emeletén pedig főorvosi és gondnoki lakás épülne. A Kopeczek által bemutatott vázlatterveken a lakások külön épületben voltak, a felvétel pedig a sebészeti pavillonnal kapcsolódott össze. Az értekezlet azonban úgy döntött, hogy a sebészeti pavillon önálló legyen és a felvételi helyiségek inkább a lakások épületével kerüljenek egy tető alá.

Az ellipszoid alakban szétterjedő hatalmas park-udvar két oldalán egy-egy pavillon hosz-

szu frontja néz a park felé. Az élővíz csatornához közelebb eső két emeletes pavillonban a belgyógyászati osztály és a venerikus betegek kapnak helyet. A szemkötti pavillonba, amely ugyancsak két emeletes a sebészeti osztály körül két hatalmas, modern operáló teremmel, amelyekhez lift szállítja a betegeket. Az értekezlet kívánságára lift épül a belgyógyászati pavillonban is. A sebészeti pavillon után a tüdőbetegeknek szánt egy emeletes épület következik a napos oldal felé tekintő heverő terrasszokkal, a tulsó oldalon ennek a kórházi telep hatalmas gépháza felel meg, amely télen a magas feszültségű gőzfűtést osztja el az ellipszis mentén levő pavillonokba. A gépház mellé épül a gazdasági pavillon, amelynek földszintjén konyha és mosókonyha helyiségek foglalják el, emeletén pedig harminc ápoló apáca lakása és házikápolója épül. A pavillonok sorát az ismét két emeletes elmebeteg-osztály épülete fejezi be, amely mögött külön elkerített kert áll nyáron az elmebetegek rendelkezésére.

Az ellipszisbe sorakozó pavillonoktól teljesen távol esik a hatalmas területet körülölelő kerítés mentére a földszintes boncoló és halottasház a prospektura minden szükséges felszerelésével. A beépítetlen terület mindenhol parkká varázsolódik és óriási kerítés fogja körül a tíz holdas területet. A telekredezéssel, kerítéssel és minden egyéb szükségességgel együtt

három millió koronába kerül az új kórház.

Az egyes pavilonok beosztása minden tekintetben a legmodernebb. Nagy körtermek alig épülnek: a legnagyobb terem a belgyógyászatban huszonegy ágyra épül, de olyan osztályon, aminő például a sebészet, már csak tízenöt ágy jut a legnagyobb terembe. Minden osztályon vannak kellő számban tervezve négy és két ágyas külön kisebb betegszobák is. Az egyes pavilonokat házteléfono kapcsolja össze és tervezik azt is, hogy az egyes pavilonokból rossz időjárás ellen megvédve lehessen átjutni a kórház többi helyiségeibe.

A terveken történt kisebb változtatásokkal Kopeczek műépítész bejelentése szerint két hét alatt elkészül. A változott tervekkel már nem foglalkozik az értekezlet, hanem azok törvényhatósági tárgyalás alá kerülnek. Ha a tervek a tervező építészről még idejében vizsgálóknak, akkor esetleg az április végén összehívott

tavaszi megyei közgyűlés határozza meg a kórház építéséről,

ha azonban idejében nem készíthető elő az ügy, úgy május elején rendkívüli közgyűlés foglalkozik vele.

A törvényhatósági-bizottságnak el kell határozni az építést, el kell fogadni a vázlatterveket, meg kell határozni a költségeket és azok fedezetét. Ha azután ezt a határozatot a belügyminiszter úgy műszaki, mint fedezeti részében jóváhagyta, akkor kerül sorra a részletes tervek elkészítése és az építés vállalkozásba adására a nyilvános árlejtés kiírása. Minden valószínűség szerint a legkedvezőbb körülményeket véve számításba

1915 tavaszánál hamarabb nem kezdődhet meg a kórházépítés.

A vármegye vezetőinek és kórház ügyét intézőknek természetesen komoly szándéka, hogy az aradi építő ipar és vállalkozás érdekeit a legteljesebb mértékben figyelembe veszik és honorálják. A tervek elkészítése ezt az elhatározást nem befolyásolja, miután a kórház-építésekben speciális tudással rendelkező Kopeczek György műépítész a tervezésen kívül csak az építés ellenőrzésével bízták meg.

Jéghegyek között elpusztult halászhajók.

(Két rozmárvadászó gőzös katasztrófája.
Hatvan ember tengerbe veszett.)
Távirati tudósítás.

London, április 3.

Az újfundlandi rozmárvadászó-flotillát nagy szerencsétlenség érte. Ugyilátszik, hogy a New-Foundland és a Southern-Cross halászhajók legénységéből csak néhányan menekültek meg.

Kedden nagy hóvihar érte a halászhajókat. A hóvihar két napig tartott. A legénység egy része jéghegyen volt, mások egy óriás jégtáblán, a mely a nagy orkánban más jégtáblákkal ütközött össze és darabokra tört. Az egyes darabokat a vihar elsodorta a szélrózsza minden irányába. A két hajón maradt halászok hasztalan igyekeztek társaikat megmenteni.

A rozmárvadászon három ezer halász vett részt és a halottak száma több mint százra tehető. A Southern-Cross fedélzetén több mint huszezer rozmár volt, mert a vadászat kitűnően sikerült.

A szerencsétlenül járt New-Foundland és Southern-Cross fedélzetén mintegy háromszáz ember volt, a kiknek legnagyobb része elpusztult.

A Belaventura gőzös a New-Foundland legénységének harminc tagját megmentette és nagyven holttestet is fölvev, a legénység többi részéről semmit sem tudnak.

A hajók két éjszakán át jéghegyek beláthatatlan tömegében usztak, a melyeken halomzámra feküdtek halottak és elevenek. A szerencsétlenek csaknem teljesen meg voltak fagyva. Átlag husz emberből csak egy maradt életben a jégtáblán való negyven órás uszás után. Az életben maradottak elbeszélése szerint a jégtáblán leírhatatlan volt a kétségbeesés. Többen a tengerbe ugrottak, mások eszüket veszítve társaikat fenyegették.

Floriceal gőzöstől dróttalan távirat érkezett, a mely szerint a New-Foundland legénységének legnagyobb része orkán áldozata lett. A Floriceal azonnal az áldozatok felkutatására ment és sikerült is mondhatatlan nehézségek között fölvenni a New-Foundlandnak több emberét félig megfagyva. A Belaventura gőzös a new-yorki kikötőbe érkezett. Fedélzetén volt siralmas állapotban a szerencsétlenül járt New-Foundland ötven embere, a kiket roppant veszedelemben találtak egy uszó jéghegyen.

Ezek elbeszélése szerint

a New-Foundland összeütközött egy nagy jéghegygyel. A legénység a hajóról egy jégtáblára menekült. A borzasztó vihar azonban össze-törte a jégtáblát és a nyílt tengerre sodorta az egyes részeket.

Vészjelet adtak, amelyet a Belaventura észrevett és azonnal az uszó jégtábladarabok felé vette útját. Azt hiszik, hogy a legénység nagy része, százhusz ember vagy a hullámokban halt meg, vagy megfagyott a jégtáblákon.

A New-Foundland 20 halászhajóból álló flotilla egyik hajója volt. A flotilla március 13-án hagyta el Uj-Foundland kikötőjét. A husz hajón összesen négyezer ember volt. Mivel hosszabb idő óta nem érkezett tőlük hír, aggódnak értük, mert azon a vidéken az utolsó napokban rettenetes zivatar dühöngött.

A New-Foundlandot a zivatar valósággal beakasztotta jéghegyek közé, úgy, hogy a hajó összetört, a víz behatolt a helyiségekbe és a gőzös elsüllyedt.

St. Johnsból jelentik: Hivatalos jelentés szerint New-Foundland hajó áldozatainak száma hatvannégy.

Összesen harminchét halászt mentettek meg, akik borzalmasan szenvedtek a fagytól. A Southern-Cross hajóról és legénységéről semmit sem tudnak.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tisztujtás az Aradi Mérnök és Építész Egyletben.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

Arad város egyik legelőkelőbb társadalmi és tudományos egyesülete a Mérnök és Építész Egylet, április 3-án, pénteken este 6 órakor tartotta alakuló és tisztújító közgyűlését, amellyel az egylet 18. esztendejébe lépett. Már jóval a közgyűlés előtt gyülekeztek a tagok a Központi szállóban levő egyleti helyiségben, úgy, hogy mikor Virágh Lajos lelépő elnök a közgyűlést megnyitotta, 31 mérnök és 8 nem mérnök tag volt együtt.

Virágh Lajos elnök megköszönve az egylet tagjainak, tisztviselőinek, választmányának támogatását, néhány meleg szóval vezette be a közgyűlést, melynek következő tárgya Herrling Gyula lelépő titkár jelentése volt az egyesület 1913. évi működéséről. Beszámolt a Mérnök Egylet 1913. évi tanulmányi kirándulásairól, tartott ismeretterjesztő és szakelőadásairól, a megtartott választmányi és közgyűlésekről, a mérnök-bárlól és a havonkénti mérnök estélyekről, végül pedig az egylet tagjainak szaporodásáról. Veszteség is érte az egyletet, amennyiben 2 mérnök tagja, Heves Nemő a mezőhegyesi állami uradalmak mérnöke és Szathmáry Károly városi gépüzemigazgató meghaltak. A tetszéssel fogadott jelentés után Károly Jenő egyleti pénztáros olvasta fel az 1913. évi zárszámadásokat. El szerint az 1913. évi gyarapodás 1326.41 kor. és az egylet vagyona 12486.05 kor. A közgyűlés a szokásos felmentvényt Kiss János, Somogyi Jenő és Szathmáry Béla pénztárvizsgáló bizottsági tagok jelentése alapján megadta, majd az ugyancsak Károly Jenő által előterjesztett 1914. évi pénztári előirányzatot is elfogadta.

Ezzel az 1913. évi tisztikar és bizottság működését befejezván, mandátumát a közgyűlés kezébe tette le. A választások megejtésére a közgyűlés tagjai egyhangulag korelnökké választották Sztankovics Miklós nyug. Máv. üzletvezetőt, korejegyzővé Dömötör László városi építész és a szavazatszedő bizottság elnökévé Herrling Gyula városi tb. főmérnököt.

A választás megejtetvén, az összes hivatalos jeltettek egyhangulag választottak meg, esserint az 1914. év folyamára a következőkből áll az Aradi Mérnök és Építész Egylet tisztikara: Elnök lett: Virágh Lajos ny. városi főmérnök, a Szarazéri Belvízvezető-Társulat igazgató főmérnöke. Alelnökök: Katona Béla kir. műszaki tanácsos, a Kulturmérnöki Hivatal vezetője, Schoor Lajos Acsev. főfelügyelő. Titkár: Pivny Aladár kir. mérnök. Igazgató: Nachtnébel Ödön városi főmérnök. Gazda: Péterffy Andor kir. főmérnök. Pénztáros: Károly Jenő kir. mérnök. Könyvtáros: Reinhart László kir. mérnök. Ügyész: Velcsov Géza dr. ügyvéd.

A választmány tagjai ugyancsak egyhangú választás alapján az 1914. évre a következők lettek: Ifj. Dömötör Bertalan magánmérnök, Finta Lajos kir. főmérnök, Just Ferenc Máv. h. üzletvezető, Kemény Bertalan kir. műszaki tanácsos, Konkoly-Thege Elemér kir. mérnök, Nagy Elek, az Aradhegyaljai Helyiérdekű Motorosvasút felügyelője, Németh Zsigmond Acsev. felügyelő, Rácz József kir. mérnök, Rozvány Pál magánmérnök, Szathmáry Mihály ny. Acsev. főmérnök,

Tudós Béla Acsev. felügyelő, Herrling Gyula tb. városi főmérnök, Nem mérnök választmányi tagok lettek: Dörner János gyáros, Fábry Sándor dr. Acsev. vezérigazgató, Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok, ifj. báró Neuman Adolf gyáros, Tötőssy Géza kincstári jogügyi tanácsos, ifj. Rösler Károly kir. adjunktus.

Az 1914. évi pénztári felülvizsgáló bizottság tagjai Kiss János okl. építész, Merle Géza magánmérnök, Somogyi Jenő vaggongyári mérnök és Szathmáry Béla Acsev. mérnök.

A választások eredményeinek kihirdetését nagy éljenzéssel kísérte a közgyűlés, mely végül a korelnököknek, korejegyzőnek és a szavazatszedő bizottság elnökének köszönetet szavazott. Ezután ismét Virágh Lajos, az ujonnan választott elnök foglalta el az elnöki széket és a közgyűlés tagjainak maga, tisztviselő és választmányi tagtársai nevében köszönetet mondva, az 1914. évi egyleti esztendőt megnyitotta. Este a Központi-szálló külön éttermében 30 terítékű vacsora volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

(*) A Társadalomtudományi Társaság aradi fiókja f. hó 5-én vasárnap délután 5 órakor a kereskedelmi iskola dísztermében előadást tart, mely alkalommal Braun Róbert dr. székesfővárosi könyvtáros „A modern város problémáiról” a már-február 1-én megkezdett előadását folytatja. Az érdekes és hasznos előadásra felhívjuk városunk értelmisége és különösen a városi ügyekbe befolyó körök figyelmét. Az előadásra belépés díjtalan.

(*) Gyáriparosok az iparfejlesztésről. Budapestről jelentik: A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének választmánya tegnap az iparfejlesztési törvény revíziójának kérdését tárgyalta. A választmány hosszabb vita után elfogadta a vezetőség elaborátumát.

TANÜGY.

Az aradi női kereskedelmi iskola.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

Érdekes és nagyjelentőségű mozgalmat indított meg a napokban az Aradi Magántisztviselők Egyesülete. Régi óhaja már a város polgárainak, hogy Aradon női kereskedelmi iskolát állítsanak fel s ezáltal módot nyujtsanak azoknak a leányoknak, akik kenyérkereső, különösen magántisztviselői pályára akarnak lépni, hogy tanulmányaikat ne magánúton — s ezáltal nagyobb költséggel és fáradsággal — hanem nyilvános, rendes iskolákban végezhessék el.

A közelmúltban igen sok szülő fordult az ügyben a magántisztviselők egyesületéhez, amely az ügyet most felkarolta s széles akciót indított meg a női felső kereskedelmi iskola létesítése érdekében. Az akadályok legnehezebbjei már is le vannak győzve s ma már semmi lényeges ok nem áll útjában annak, hogy ha a hivatalos körök is magukévá teszik az ügyet, az iskola a közel jövőben már megkezdhesse működését. A magántisztviselő egyesület akciója bizonyára közel hozza az ügyet a megvalósulás stádiumához, amit mutat az a körülmény is, hogy Kovács Vince, Arad város kulturtanácsnoka ma már beható tanácskozást folytatott Varjassy Lajos dr. kereskedelmi és iparkamarai titkárral a három éves tanfolyamu női kereskedelmi iskola létesítéséről.

Az Aradi Magántisztviselők Egyesülete különben legközelebb, e hó 5-én vasárnap délelőtt tizenegy órakor saját helyiségében (Központi-szálló, Salacz-utcai kisterem) értekezletet tart az érdekeltek bevonásával az ügyről. Az értekezletre az elnökség meghívta a szülőket és érdeklődőket is.

Az orosz cár magyar bányát vesz.

(Magyarországi arany rubelek számára.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagybánya, április 4.

A guruló rubel, melyről annyi titokzatos legenda került a nép szájára Beregben, a bukovinai s a máramarosi havasokban, most a határszéli vármegyékből egyre beljebb merészlik. A hetven procentnyire magyar megyében, Szatmárban esendült meg most a vakmerő muszka tallér s akik a körülményeket ismerik, úgy mondják, hogy egészen sikeresen. Az egyik részen egy eladósodott magyar bányatulajdonos áll, aki kétségbeesetten keresi a vevőt, a másik oldalon maga az orosz cár áll, a hatalmas atyuska, aki kapva kap a kínálaton, hogy egy szép darab magyar földet hatalmába kaparintson.

A cár megbízottai hetek óta tárgyalnak Nagybányán a borpataki Pokolbánya megvétele iránt.

A tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy rövidesen már a szerződést is megkötik.

A borpataki bányának nem mindennapi a története. Tulajdonosa Pokol Elek, aki valaha szegény tanító volt, amerikai stílusban szedte meg magát a kincses aranybányából. Délutánonként, amikor hazatért a kis oláh iskolától, nekiállott a hegynek, ahol a feleségével kapott kis háza s telke feküdt és szorgalmasan csákányozta az éreket. Tekenővel hóna alatt kopácsol a fáradhatatlan verkes s csakugyan nem kis szerencsével. Gazdag éreire bukkant s a kincstár nehéz pézekkel váltotta be a szegény román tanító aranyban gazdag éreit. Pokol egyre több munkással dolgoztatott, míg a borpataki bánya végre egyike lett a legjobban megművelt nagybányai aranybányáknak.

Utóbbi időkben leromlott a kincsesbánya. Pokolnak is rosszul kezdett menni, veje Tatár János dr., színérváraljai ügyvéd, százezreibe került. A tékozló vő váltót is hamisított apósa nevére s kiszökött Amerikába. Pokol nem birta pénzzel vállalatát, lassan-lassan beszüntette az üzemet. Közben jobbra-balra tárgyalt a bánya eladása iránt. A kincstárral is szóba állott s Lukács László pénzügyminiszter még két milliót kínált a borpataki telepért. A kormány ajánlatát nem fogadta el a bányatulajdonos és

Teleszky János már csak három-százezer koronát akart adni a bányáért.

Pokol megbízta Lukács Lászlót, hogy keressen vevőt s az agitátor be is utazta Belgiumot, Franciaországot, de eredménytelenül.

Most, úgy látszik, akad vevő, aki nem lesz olyan skrupulus. Az orosz cárnak igazán nem sokat jelent, hogy a bánya most nem a legjövödelmezőbb, a fő, hogy

egy kis orosz kolóniát lehessen létesíteni a magyar bányavidéken.

Egyébként is szövevényes tervek vannak a levegőben: hogyan akarják az oroszok az elhanyagolt bányát újra fölvirágoztatni. Új vasutat akarnak létesíteni Szatmár és Máramaros megyék között, olyképen, hogy átfurják a Vihorlát-Gutin hegláncot. A Kárpátoknak ez a hegláncolata ugyanis még rengeteg kincset rejt méhében. Szatmármegye középső részétől Lajosbánya, Borpatak, Nagybánya, Kisbánya, Felsőbánya nyugati és keleti bányái telve vannak a művelés alatt levő feltárásokban az arany- és ezüsttellekkel. Az a tellér, mely Felsőbánya felső részén a Gutin alatt a Sujornál megszakad, több kilométeren keresztül folytatódik keleti irányban Kapnikbánya felé. Itt azzal a számítással tervezik az alag-

utat, hogy így feltárják a Sujornál megszakadt telléreket és meglelik az összeköttetést a Felsőbánya Kapnikbánya arany- és ezüsttelleireivel.

A műveletek körül román, de főleg beregmegei rusznyákokat fognak foglalkoztatni. Az alagut megnyitását a munka megkezdése után öt évre tervezik. E munka egyúttal állandóságot fog biztosítani a rutén munkásoknak s hogy a gazdasági helyzetükön javítsanak, a máramarosi hegyek védettebb oldalain munkástelepeket és jóléti intézményeket fognak létesíteni, a telepek fensikjain pedig gör. kel. templomokat építeni. Ha a Kapnikbánya és Felsőbánya között tervezett alagutal megindított feltárások eredménnyel járnak, az esetben a rutén és román munkások telepítésének kérdése is fokozatosan fejleszthető lesz. Hogy mi igaz a levegőben kóválygó tervekben, még most nem lehet kétségtelenül megállapítani. Mindenesetre jellemző, mennyire foglalkoztatja az északi megyéket az új orosz áramlat. Az orosz cár bányavételéről pedig mint befejezett dologról beszélnek Nagybányán.

Arad pörnyertes a vízvezeték-ügyben.

(A nagyváradai tábla ítélete. — Döntés a megváltási összegről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, április 3.

A nagyváradai tábla közel egy heti tanácskozás után meghozta ítéletét a vízmű pörben. Imrik Péter tanácselnök tanácsa, melynek az ügyet Csulyog Béla táblabíró referálta, tegnap egész éjjelutáni egy óráig maradt együtt szövegezve az ítéletet, melynek rendelkező része helybenhagyja az aradi kir. törvényszék ítéletét, az indoklás azonban egy-két pontban eltér az elsőbíróság ítéletétől.

Mint ismeretes, Arad városa 1907. december 1-én bírói letétbe helyezte azt az összeget — 1,238,996 koronát — amelyet a szakértőbizottság a vízművek megváltási áráként megállapított s egyúttal pört indított a részvénytársaság ellen, kérve ezzel egy időben a vízművek zár alá helyezését. A pört a város az aradi törvényszéknél megnyerte, miután a törvényszék arra az álláspontra helyezkedett, hogy a pör előtt működött, közigazgatási jellegű megváltási bizottság szakvéleményét nem bírálja felül. A vízműtársaság képviselője megfelebbezte az ítéletet, amelyet a nagyváradai tábla fel is oldott, utasítva a törvényszéket, hogy a megváltási árra vonatkozólag hallgasson meg szakértőket.

A szakértői szemle meg is történt, de a szakértők, Zerkovitz Rudolf, a város szakértője, Bogdán Ferenc, az alperes szakértője s Pikler Károly bírósági szakértő nagyon eltérő véleményt nyújtottak be: Bogdán fél millióval többre becsülte a vízműveket a megváltási összegnél, míg Pikler az indifferens szakértő még a felajánlott megváltási összegre sem értékelte.

Az aradi törvényszék újabb ítéletét a múlt év szeptember 20-án hozta. A bíróság egyik szakértő véleményét sem fogadta el, hanem önálló számításokat eszközölt, amelyek alapján a vízmű megváltási értékét 1,090,000 koronában állapította meg. Miután azonban a város maga is 1,238,000 koronát volt hajlandó fizetni, ezt a felajánlott megváltási árat a törvényszék reálisnak fogadta el.

A törvényszék ítéletét a pörvesztes vízműtársaság természetesen megfelebbezte. Felebbezésében újabb indokként felhozta az angol társaság ügyvédje, Mandl Vilmos dr., hogy az eszközölt számítások nem reálisak, mert az átlagjövödelem kiszámításánál csupán a bevéte-

lekből ütötték le a kiadásokat, holott a vízműtársaságnak voltak nem szorosan a vízműhöz tartozó vállalkozásai, mint például anyagraktára, amelynek jövedelme a mérlegben nem szerepel, de a kiadásai igen, mert azok közösek voltak a vízművel. Azt kívánta ezért alperesi ügyvéd, hogy ezeket a bevételeket szintén számítsák be az évi jövedelembé, amiáltal nagyobb lesz a megváltási ár is. Felhozta még a felebbezés, hogy a mérleg passzív oldalán szerepeltek az igazgatók jutalékai is, de miután a város házi kezelésbe veszi a vízműveket, ezek a kiadások esznek s így szintén levonandók.

Beható tanácskozás után, amely — mint ma megírtuk — még hétfőn kezdődött

a tábla elutasította a felebbezést s helybenhagyta az aradi törvényszék ítéletét.

A táblai ítélet indokoló része konstatálja, hogy a vízműtársaság minél nagyobb átlagos jövedelmet igyekszik kimutatni, Arad városa pedig minél kisebbet. Az elsőbíróság azonban objektíven és helyesen számította ki 7 év tiszta jövedelméből leütve a két üzletileg leggyengébb évet s a fennmaradó összeget öttel osztva az egy évi átlagos jövedelmet. Nem helytálló alperesnek azon érvelése, hogy a vízműtársaságnak a vízműtől független vállalatának jövedelmei is beszámítandó az átlagos tiszta jövedelembé, nem pedig azért, mert ezen független vállalatok kiadásai sem szerepelnek a mérleg teherlapján.

Kimondotta a tábla, hogy az igazgatók és felügyelő bizottsági tagok jutalékai és tantiémjei szintén helyesen szerepelnek a teherlapon. Az igazgatók és felügyelő bizottsági tagok tényleg kaptak jutalékot és tantiémet, ez kiadás volt, amelyet a tiszta jövedelemből kellett fedezni, már pedig az, hogy a megváltás után nem lesznek igazgatók s így ez a kiadási tétel elesik, a pörben teljesen irreleváns.

Nagyon valószínű, hogy a vízműtársaság táblai ítéletét is megfelebbezi s így a Kuria fogja a végső szót ebben a nagyfontosságú pörben kimondani. Érdekes, hogy miután

a törvényszék és tábla egybehangzó ítélete szerint a város 1907. december elsejével lépett a vízművek tulajdonába, az időközi jövedelmek is a várost illetik.

A vízmű jövedelme ez alatt az idő alatt körülbelül 700,000 korona volt s ezt az összeget bírói letétként az aradi adóhivatal kezeli. Ha a Kuria is helybenhagyja a két elsőbíróság ítéletét, a városnak ez az összeg s időközi kamatai is a város rendelkezésére állanak s így fedezve lesznek azok a kiadások, amelyek a vízmű kiterjesztéséhez szükségesek.

SPORT.

+ Aradváros ifjúsági bajnokságáért az első mérkőzést a Ferenc-téri polgári iskola és a MARTA-automobilgyár ifjúsági csapata játszik le vasárnap délelőtt 10 órakor az Aradi Torna Egyesület óvartéri sporttelepén.

+ Galamblovó verseny. Kiszomboron április hó 19-én délelőtt 10 órakor a vasutállomás melletti községi letelek galamblovó versenyt tartanak. A verseny e yes s... Megnyitó verseny. Hölgyek... Zöld... Jenőné vándordija. Vigaszor... versenyeken díjat nem nyert.

+ Kinizsi — AMTE. Vasárnap a vidék jelenlegi legjobb csapata, a Kinizsi játszik Aradon. Ellenfele az Aradi... Tizedző csapata lesz, amely a t... hasznóau szintén munkáscsapat... pályán kerül eldöntésre, ... délután fél négy órai kezdéssel. A mérkőzést ifj. Boros Károly (AAK) ...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Jézus élete, bibliai játék. (Bérleten kívül.)

Vasárnap: Délután: A kis király, operette.

Esté: Jézus élete, bibliai játék. (Bérleten kívül.)

Hétfő: Tündérlaki lányok, vígjáték. (C. bérlet.)

Kedd: Kornevillei harangok, operette. (A bérlet.)

Szerda: Romeo és Julia, szomorujáték. Beregi Oszkár vendégfelléptével. (B. bérlet.)

Csütörtök: Bánk bán, tragédia. Beregi Oszkár vendégfelléptével. (C. bérlet.)

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap: Délután: A kis király, operette. Este: Nemtudomka, operette. Bemutató előadás. (Bérletszűnet.)

Hétfő: Délután: Nagy kabaré. Este: Nemtudomka, operette. (Bérletszűnet.)

A Czárán könyvtár a kulturpalotában.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

A kulturpalota könyvtárát gyarapító újabb adományok között kétségtelenül egyik legbecesebb a kiváló turistának, barlangkutatónak: Czárán Gyulának a könyvtára. Csak egy maradéka került ide — a turisztika a kolozsvári egyetemi könyvtárban van — de e körülbelül 600 kötetre tehető osonkakönyvtár is elmond néhány szót a nem mindennapi tulajdonosának, Czárán Gyulának sokoldalúságáról. „Azt mondhatnók, minden érdekelte. Szerelme a természetben való gyönyörködés volt. Aradmegyei turistáink is a Czárán készítette térképek után Czárán készítette utakon járnak. Különösen érdekelte a történelem. Ha a turisztika első szerelme volt, a történelmet második szerelmének nevezhetjük, de emellől már nem vihetjük el az irodalom iránt való vonzalmát. Könyvtárában meg van a magyar, német (teljes) francia, angol, olasz klasszikus irodalomnak minden számottevő munkája. Azonkívül a politika, társadalom, filozófia, a művészetek és a természettudomány is képviselve van.

E nagyszerű ajándék megszerzése körül buzgón és eredményesen fáradozott Capdebó Géza vezérőrnagy, aki kieszközölte a Czárán családtól, nevezetesen dr. Csiky Viktornétól, hogy ez az értékes könyvtár végleges elhelyezést nyerjen a kulturpalotában.

Nemsokára kiegészítést nyer a családi könyvtár, amennyiben a seprősi Csiky-könyvtárat is átengedik, a két könyvtár részére szekrényt csináltatnak, a Czárán Gyula arcképét átadják, akkor aztán külön tekintélyes könyvtár hirdeti feliratával, hogy a Czárán-Csiky család ajándéka.

* Az Autonóm Katolikus Kör és az Ol-táregyesület nagy jótékonycélú előadása a színházban. Szombaton és vasárnap este 18 órából álló, fényes színházi estét rendez a két katolikus egyesület. Az estéknek résztvevői Arad elsőkelő társadalmának hölgyei és urai lesznek. Aradon még soha ilyen fényes és tökéletességgel működő előadást nem rendeztek. A vezetőség élén Lakatos Ottó dr. rendfőnök, Monay Ferenc dr. plébános, mindent elkövetnek, hogy a célhoz méltó ünnepi előadások legyenek ezek. A rendezés nehéz munkáját Sima Dezső és Polgár Miklós tanárok végzik és Müttermüller igazgató, aki egyszersmind a templomi énekkart is vezeti. A próbák már régen folynak: nap-nap után vannak próbák, hogy a szombati és vasárnapi előadások minden tekintetben kiválóak legyenek. Jegyek az előadásokra naponta válthatók a színház pénztáránál, mérsékelt felemelt helyárak mellett. A rendezőség ez uton is kéri a mélyen tisztelt

bérlőközönséget, mivel ezen előadások teljesen bérleten kívül kerülnek színre, jegyeiket minél előbb váltásák ki. A jótékonycélú előadáson a bibliai képeken kívül Várhelyi Miklós dr. szavalja Bán Aladár „Jézus” című versét, Grallert Rezsőné szavalja saját szerzeményét a feltámadásról, Weichart Auróra éneklí Tosti: „Per la fulgente”-jét, Weiss: „In te speravi”-jét, Gounod: „Repentir”-ét, Karhanek Ferenc hegedűn játsza Mattheson: „Air”-jét, Thomé: „Andante religioso”-ját.

* Klerikális tüntetés egy operett ellen. Budapestről jelentik: Gajary Istvánnak és Szomoró Emil Bóském című operettjének a Népopera ma esti előadásán nagy botrányok színhelye volt. Az Alkotmány már a premiér óta támadta a darabot és különösen azt a jelenetet, mely egy apáca kolostorban játszódik le. Az újság támadásait a Népopera és a darab szerzői ellen folytatta és úgy látszik ennek befolyása alatt ma ötven egyetemi hallgató, valamennyi a Szent Imre-kör tagja, megjelent a színház különböző helyein és az inkriminált jelenetnél püsszogni, lármázni, trombitálni kezdtek. „Szégyen, gyalázat” kiáltásba és a zsidókat szidalmazó szavakba törtek. A tüntetés a közönség körében óriási pánikot okozott, a színpadon a játék megakadt és a diákok bűzbombákat dobáltak széjjel a színházban. A közönség egy része ijedten hagyta el a nézőteret. A jelenlevő rendőrtiszt rendőroket hívott be, akik kivezették a tüntetőket. Igazolásra szólították fel és azután szabadon bocsájtották őket. A tüntetés egy negyedóraig tartott és utána folytatták az előadást.

* A színház jelentései. Vasárnap délután az idei szezon legnagyobb slágere, A kis király kerül színre.

Beregi Oszkár, a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésze a következő héten két estén fog vendégszerepelni az aradi színházban. Természetszerűleg maga az a pusztá hir, hogy Beregi jön, elégséges volt ahhoz, hogy a publikum között az érdeklődést a legnagyobb mértékben felkeltse. Hiszen Beregi Oszkár nem kell az aradi közönségnek külön bemutatni, ismeri őt mindenki, az ő csodás, nagyszerű művészi alakításában, Arad közönségének volt már alkalmá, ha nem is az utóbbi években, gyönyörködni. Most közel tíz esztendei szűnet után jön Beregi Oszkár Aradra, hogy két nagyszerű szerepében gyönyörködtesse Arad közönségét. A jövő hét szerdáján Romeo és Julia, csütörtökön Bánk bán főszerepét játsza a kiváló művész. A vendégelőadásokra, amelyek rendes helyárral mennek, vasárnaptól kezdve válthatók jegyek.

* A háziipari kézimunka kiállítás készen várja a megnyitást, mely — tudvalevőleg — holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a kulturpalota kistermében Urbán Iván báró főispán és neje fővédnöksége alatt. A kiállításon a szükséges felvilágosítással a szervezet vezetője Neumann Hermanné urnő készséggel szolgál. A kiállítás megtekintése teljesen díjtalan.

* Boleró család. (Vígjáték sorozat az Urániában.) A kaonazenét is tulharsógó ugynevezett hangos derűtség, gyermek kacagások kedves muzsikája, apró tenyerek tapsa, a nevetéstől könyező embereknek vidámsága: a színház tegnapi bemutatójának sikerét megpecsételték. Hiszen természetes és előrelátható volt ez a nagy siker, amikor a színház pazar bőkezűséggel egy nap annyi és olyan kiváló bohózatot mutat be, melyek közül mindegyik maga is beillik egy szenzációnak. Beszéljünk talán Móréről, aki tegnap ragyogóan ötletes, elragadóan kedves volt és aki a szerelmi zavarkokban állandóan a legferdebb helyzetek komikumát hozta ki? Ott van Teddy szíve fáj című bohózat, melyben egy egész új komikus mutatkozott be, aki a legszövevényesebb cselekményeknek jeleneteiben megőrizte humorának pompás friss derűjét. Avagy szó essék Maxiról, ki mint tyukszemvágó mester vérfürdőt rendez, de amellet ötletes humorával kacagtat, mulattat és szórakoztat. 5

* Az Orkán utoljára. (Két nagyszerű sláger az Apollóban.) Nagyszerű, hatalmasabb sikere még nem volt mozifilmnek, mint az Orkánnak, ennek a nagyszerű drámának, amely ma is dominálta az Apolló pompázatos műsorát. Az Orkán eddigi előadásaira beláthatatlan tömegek tödultak az Apollóba, amelynek hatalmas nézőtere nem volt képes befogadni a publikumot. Minden előadáson, minden talpalatnyi helyet elfoglalt a közönség, amely igaz megértéssel gyönyörködött a hatalmas film művészi szépségében. Ez az óriási érdeklődés, a publikumnak az entuziazmushoz közel álló lelkesedése teljes mértékben érthető is, mert a kinotechnika grandiózus alkotása az Orkán, amely tartalmában, kidolgozásban, minden részletében nagyszerű, finom és tökéletes. Az Orkán, ez a hatalmas film világeseményt jelent a mozi kultúrájában: a közönség meghatottan, megilletődve csodálta a művészetnek és a technikának ezt a megrázóan imponáló ölekezését. Az Apolló műsorán az Orkánon kívül még egy pompás Sherlock Holmes-dráma szerepel, amelyben egy izgalmasan érdekes detektív-szenzáció van a filmre rögzítve. Az Apollónak ez a grandiózusan nagyszerű műsora már csak szombaton látható. 3

* „Gyerünk csak...” Francia bohózat A kék egér szereplőivel legközelebb kerül bemutatásra az Urániában. 5

* Minden ügyvédnek, kereskedőnek és pénzintézetnek nélkülözhetetlen Nagy Ferenc „Az új magyar váltótörvényről megjelent könyve.” Kapható Kerpel Izso könyvkereskedésében. Vidékre bérmentve.

* Az új sajtótörvény Kerpelnél kapható.

VÁROS ÉS MEGYE

Utca elnevezési kérelem. Fővédőasszonyának, özvegy Purgly Lajosnének elévülhetetlen érdemeit akarja a Polgári Jótékony Nőegylet honorálni azzal az indítvánnyal, amelyet az egylet nevében özvegy Hudetz Lajosné, Róka Józsefné, Ábray Lajosné adtak be ma Varjassy Lajos polgármesternél. Rámutatva arra a nemes emberbaráti munkára, amelyet a fővédőasszony az egyesület élén kifejt, de különösen a Nők Otthona létesítése körül kifejtett tevékenységére, azt kéri a polgármestertől, tegyen olyan javaslatot a közgyűlés elé, hogy a Demeter-utcat Purgly Lajosné nevére el.

A korcsolyatér parkirozása. A parkbizottság ma délután tartott ülésén, amelyen Lócs Rezső tanácsnok elnökelt, Hady Antal a korcsolyázó egylet elnöke bemutatta a műkorcsolya pálya parkirozásának tervét, amelyet a bizottság tetszetősnek és megfelelőnek talált. Javasolni fogja a tanácsnak, hogy azt fogadja el és adjon engedélyt a munkák megkezdésére. A bizottság ezután a kulturpalota mögötti és most teljesen sivar terület, parkirozását határozta el és a helyszínen megállapította a részleteket. A temető kertészet részére az öntözés olcsóbbá tételére a szivattyuskuthoz motort rendelnek.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1914. évi április hó 8-án, d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 16. A tanács előterjeszti az autobusz-üzem 1913. évi mérlegét. 17. Az autobusz-felügyelő-bizottság előterjesztése a helyettes gépezemigazgató jutalmazása tárgyában. 18. U. annak előterjesztése egy katonai automobil átvétele iránt. 19. A tanács előterjesztése a fertőző kórház környékének rendezése tárgyában. 20. U. annak előterjesztése a szigmondházi Petőfi-hez címzett vendéglő bérbeadása tárgyában. 21. U. annak előterjesztése a szofförök részére szükséges ruhák beszerzése iránt megtartott árlejtés tárgyában. 22. U. az betérjeszti szűrőkészülékek, targoncák stb. beszerzése iránt megtartott árlejtés jkvét. 23. U. az betérjeszti két szivattyus kut szállítása iránt megtartott árlejtés jkvét. 24. U. az betérjeszti a régi gyulai utból eladott 1 hold 455 öl terület árverési jkvét.

A fiumei podeszta és a bombavető.

— Zanella nyilatkozatai. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Fiume, április 3.

Néhány nappal ezelőtt fiumei tudósítások alapján az összes magyar lapok megírták, hogy Zanella Richárdnak, Fiume város most megválasztott podesztájának is része volt a kormányzósági palota ellen elkövetett bombamerényletben. Zanella ma nyilatkozik ebben az ügyben és érdekes nyilatkozatában védekezik a gyanúsítás ellen, majd kijelenti, hogy mikor látja ezt az újabb hajszát, amellyel inkorrektséget keresnek benne, hogy ennek alapján indokolják a királyi jóváhagyás megtagadását podesztává történt megválasztásához, ki kell jelentenie, hogy őt terhelő elintézetlen lovagias ügye senkivel sincsen, mert az őt ért sértésért mindig elégtételt vett.

— A botrányos bombaügyben — mondja Zanella nyilatkozatában — én jóval többet tudok és bizonyíthatok, mint amennyit Gigante „La Bomba” című röpiratában megírt. De hogyha a gaz bombamerény a tervek szerint sikerült volna, én Corosac alpolgármesterrel és Rusch barátommal gyilkossági kísérlet vádjá miatt már vizsgálati fogásban ülnék és a fegyházból aligha szabadulnék egyhamar. Tudom, hogy előre nem látható véletlennek köszönhető, hogy az ármányos gaztett nem sikerült. Ezt tudva és látva, hogy most már félhivatalos cikkekkkel és gyanúsításokkal illetnek engem, kijelentem, hogy a Magyar Tudósító cikke miatt Károlyi Sándor dr. budapesti ügyvédet megbíztam a sajtópör megindításával, mivel pedig tudomásom van róla, hogy fiumei hivatalos körökben az a furcsa szándék merült fel, hogy Gigante röpiratáért csak az új sajtótörvény alapján fogják perbefogni, én is csak április tizenkettedike után fogom sajtópanaszomat beadni.

A podeszta végül azt konstatálja nyilatkozatában, hogy a fiumei magyar lapok hazudtak, amikor azt jelentették a budapesti lapoknak, hogy Fiumében tüntetések vannak.

VIDÉK.

A brádi járásbíró. Hunyadmegye északi részén, a volt Zarándban, nagyon csendes, békétűrő, jósorsát, balsorsát egykedvűen viselő nép lakik. Nagy dolognak kell lenni, ami az itteni lakosságot csendes békétűréséből kihozza. Ilyen esemény volt az a hír, mely szerint a Hunyadmegye északi részén levő hét községet az igazságügyi kormány a körösbányai járásbírószéktől elszakítva, a felállítandó zalatnai járásbírószékhez fogja csatolni. A lakosság — száraz időben — egyetlen járható útja az, mely Brádon át Körösbányára vezet és Zalatra csak alig fél méter széles hegyi ösvényeken át, lóháton vagy gyalog lehet eljutni. Bizottság alakult Gligor Ámon főszolgabíró elnökelete alatt, melynek tagjai Popp János dr., Török Arthur dr., Angel Dezső dr., Auer Imre voltak, kik egy alaposan megindokolt felirattal kérték a sérelmes terv abbahagyását. Egyidejűleg Gligor Ámon főszolgabíró vezetése alatt negyventagu küldöttség utazott fel Budapestre és Balogh Jenő igazságügyminiszter, Vadász Lipót dr. és Törő Gusztáv dr. államtitkároknál kihallgatáson tarták fel a tervbe vett átcsatolás fölötté sérelmes voltát úgy igazságszolgáltatási, mint kulturális szempontból. A küldöttség szónokája Berde Sándor brádi református lelkész volt, kinek a tárgyat kimerítő alapos előadására azt a választ nyerték, hogy végleges határozathozatal előtt az igazságügyi

kormány a helyszínére kiküldendő szakemberével fogja az ügyet megvizsgálni. A küldöttség azután a kereskedelemügyi minisztériumban a kristyór-kisalmási ut kiépítése tárgyában tiszteleggett. Vargha Gyula államtitkárnál, és Holtig miniszteri tanácsosnál, hol Hevesy vezérigazgató, udvari tanácsos és Török Arthur dr. bányaeorvos előadták az építendő út fontosságát az egész erdélyi érdekegység és az ott levő kincstári kohó fennállása szempontjából. Örömmel értesült a küldöttség arról, hogy az út műszaki tervezete kész, az állami költségvetésbe be van állítva és az utépítést mielőbb megkezdik.

Urbán Péter báró — főrend

(Királyi kitüntetés a főispán családjában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

Urbán Iván bárónak, Arad város és vármegye főispánjának családja örvendetes hírt kapott azzal a sürgönnyel, amely tegnap érkezett Budapestről. Tisza István gróf miniszterelnök ugyanis táviratban tudatta Urbán Péter báró aradmegyei és csanádmegyei földbirtokossal, hogy őt a király a főrendház örökös tagjává nevezte ki. A kitüntetett férfiú, aki tudvalevően édesapjával együtt két éve kapta meg a bárói méltóságot, vagyoni censzus alapján jut be a főrendek törvényhozó testületébe. Főrendházi tagságot a törvény értelmében háromféle alapon lehet kapni. Először születési előjogon és vagyoni censzus alapján, másodszor méltóság vagy hivatal, harmadszor pedig királyi kinevezés révén. Az adócenzus azonban egymagában nem elégséges ahhoz, hogy valaki bejusson a főrendházba, mert közéleti tevékenység, vagy a politikai életben való szereplés is szükséges a nem öröklött főuri méltóság mellé főrendi kinevezéshez. Urbán Péter báróról jól tudják, hogy visszavonultan él családjá körében és a politikai szerepléstől is távol tartotta magát. Legutóbb a csanádmegyei főispáni pozíciót is szerényen elhárította magától, mert minden idejét családjának és pompásan vezetett gazdaságának szenteli.

Az azonban, hogy Urbán Péter báró eddig került a közéleti szereplést, nem lehetett akadály a főrendházi tagság elnyerésénél. Ugyanis volt már arra példa, hogy az apa kiváló érdemeinek elismerésül a király főrenddé avatta a fiút, ha a vagyoni censzus feltételei is megfelelőek voltak. Urbán Péter nagy kiterjedésű ingatlanai után csaknem hatezer korona állami egyenes adót fizetett már régebben; (ebből az összegből alig 100 korona hiányzott Urbán Péter bárónál.) Most azonban csanádmegyei birtoka szomszédságában megvett egy ingatlan testet az annak jövedelme után fizetendő adóval egyenes adója több mint hatezer korona. A kinevezésről szóló királyi kézirat a hivatalos lap egyik legközelebbi számában jelenik meg; az örvendetes kitüntetés híre már ma elterjedt a városban és az új főrend szimpatikus személye felé meleg üdvözléssel fordultak Arad legelőkelőbb körei. A főrendházi tagság ritka értékét növeli az a körülmény, hogy az a kitüntetett személyiség fiúörököseire is átszáll.

Elterjedt a városban annak a híre is, hogy Urbán Iván báró főispánt kiváló érdemei elismerésül a kegyelmes címmel járó valóságos belső titkos tanácsossá nevezték ki. Ez ügyben a főispánhoz fordultunk fölvilágosításért, aki a következőket volt szíves mondani:

— Már hónapokkal ezelőtt híresztelték ezt, azonban én se akkor semmitse tudtam és most se tudok a dologról.

Miniszter a városi kölcsön betáblázása ellen.

(A kartellbankok munkája.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

A kartellbankok aknamunkája ismét rendkívül kellemetlen helyzetbe hozta a várost. Az a három pénzintézet, amely súlyos feltételek mellett valóságos szegény kölcsönt nyújtott a városnak, — a hid kölcsön örök szegénye marad az említett bankok pénzügyi politikájának, — most, hogy nem sikerült a városon eret vágniok, nem sikerült 89 es árfolyamon a papírjaikat, mint a város életnedveit felszívó itatóst rákényszeríteni, minden befolyásukat és összeköttetésüket felhasználják, hogy a Magyar Bank kölcsönajánlatának elfogadását kimondó közgyűlési határozat miniszteri jóváhagyását meggátolják.

Ez nem pusztá feltevés, vagy kombináció, ezt maga Sándor János belügyminiszter mondja el a 2.500.000 koronás kölcsön ügyében Arad város közönségéhez intézett leiratában, amelyben kijelenti, hogy a kölcsön felvételét „tekintettel a sürgős szükségességre” jóváhagyja, de...

Es ezután következnek azok a feltételek, amelyeknek teljesítése egyrészt nem a várostól függ, másrészt amelyeket a kölcsönt nyújtó bank mint feltétlen posztulátumokat kötött ki, amelyek egy szóval teljesíthetetlenek.

Ezek elseje és koronája, hogy a miniszter nem engedi meg, hogy a kölcsön a város ingatlanaira bekebeleztesse, nem engedi meg pedig azért, mert mit szólnának ehhez a kartell bankok, amelyek már nyújtottak hitelt a városnak és nem kérték bekebelezést és olyan helyzetbe jutnának, hogy esetleg a pénzüik veszélyeztetve lenne. Ezt mondja egy miniszteri leirat, ilyen őszintén és nyíltan megmutatja azt az ablakot, amelyen át a szél fúj.

Hogy milyen változtatásokat követel még ezen kívül a miniszter a bankkal kötendő szerződésben és milyen nehézségeket lát még a kölcsön feltételeiben, az mind eltérpül az említett mellett. Egyet azonban mégis meg kell ismertetni.

Igen kemény szemrehányást tesz a városnak azért, mert nem törvényesen járt el. Azt írja ugyanis, hogy a város már március 11-én meghozta a kölcsön ügyben ismeretes határozatát és mégis csak március 26-án terjesztette fel hozzá jóváhagyás céljából és tekintettel arra, hogy a pénz sürgősen szükséges neki, alig volt ideje az aktak áttanulmányozására és csak sebbel-lobbal tudott határozni. Tehát az is büne egy városnak, ha megtartja a törvényeket és nem zár el senkit a jogorvoslatra nyitva álló úttól. Vajon megteheti-e azt a törvényhatóság, hogy a közgyűlési határozatot a meghozatal után nyomban felterjeszti és nem ad módot a felelősségre, vagy pedig magára veheti-e a felelősséget, kimondva a birtokon kívüli felelősséget, egy két és fél milliós kölcsön ügyében, amelyet, mint a példa mutatja, a miniszter csak teljesíthetetlen feltételek mellett hagy jóvá?

Egyik módot sem választhatja. Lelkiismeretes és beható tárgyalás után határozott a közgyűlés és fogadta el a Magyar Bank ajánlatát azért, mert a kartell bankoké rosszabb, drágább, súlyosabb és kedvezőtlenebb volt.

Varjassy Lajos, polgármester ma Budapesten tartózkodott, hogy eljárjon ez ügyben.

A polgármester este tíz órakor érkezett haza és az Aradi Közlöny tudósítója előtt, akitől megtudta, hogy a város a nagyváradi tábl-

lám megnyerte a vízműpört, a következőket jelentette ki:

— En a belügyminiszter telefon hívására mentem Budapestre és csak ott tudtam meg, hogy milyen leíratot küldött a kölcsönügyben a városnak, mert magát a leíratot nem is láttam. A belügyminiszternél a kartell bankok óvást emeltek az ellen, hogy a város a Magyar Banktól az ismert feltételek mellett a kölcsönt felvegye és a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel történt tárgyalások után helyt adott az óvásnak. Kijelentette előttem a miniszter, akivel ma kétszer is tárgyaltam, hogy a leírat következtében a város nem kerülhet kinos helyzetbe, mert ha szükséges, a ma esedékes egy millió koronát ő kifizeti a város helyett a Magyar Banknak. Erre azonban nem lesz szükség, mert a kölcsön ügyében sikerült a Magyar Bankkal olyan megállapodást találnom, amely a minisztert is kielégíti. A sveici bank, mint hogy azt alapszabályai előírják, ragaszkodik a bekebelezéshez, azonban a Magyar Bank vele szemben kötelezettséget vállal arra, hogy minden oly esetben, ha a városnak kikebelezésre lenne szüksége, úgy az ingatlan értékének megfelelő összeget deponál. Azt hiszem, hogy az ügy gyorsan rendbe jön és a kormányhatóság a város érdekeinek megfelelő kölcsönt jóvá hagyja feltételeivel együtt.

Rochette és bűntársai.

(A megvádolt volt miniszter. — A szökevény bankár Londonban?)

Távirati tudósítás.

Páris, április 3.

A kamara tegnapi ülésének végén a teremben mindössze ötven képviselő volt. Delahaye képviselő felszólította a kamara többségét, hogy szüntesse meg szolidáris lenni Caillaux-al és Monis-szal és büntesse meg a bűnösöket.

Paul Meunier azt a nézetét fejezte ki, hogy a Rochette-bizottság jelentése túlságosan messze megy, amennyiben Bidault de l'Isle elnök és Bienvenue Martin igazságügyminiszter magatartását is bírálat tárgyává teszi.

Freycinet képviselő hangoztatta, hogy az ügyesség és a miniszterek tudták, hogy a francia betevők milyen veszedelembé jutnak a Rochette-ügy elnapolása következtében. A jelentés e szavait: a befolyással való sajnálatos visszaélést elégtelennek tartja és azt hiszi, hogy e helyett azt kellene mondani, bűnös praktikák. Sajnálatosnak tartja, hogy a pénzügyi világ képviselői leleavatoztak a politikába, a minek áldatlan megrázkódtatás lett az eredménye. Ez is igazolja a határozati javaslatot, a melyet nemrég nyújtott be a kamarának és a mely javaslat a pénzügyi világban elfoglalt pozíciót inkompatibilisnek mondja a miniszteri tárcával. A Franciaország és Németország között volt tárgyalás alkalmával is a pénzügyi világ beavatkozása sajnálatos eredményeket idézett elő, amire a történelem rá fog világítani.

A kamara ezután elhatározta, hogy délutáni ülésében folytatni fogja a Rochette-bizottság jelentésének tárgyalását. Ezzel az ülés véget ért.

A Crédit Minier egy volt hivatalnok a Le Journal egy munkatársának elbeszélte, hogy látta Rochettet Londonban és beszélt vele. A múlt hétfőn találkozott vele egy londoni barátnak. Rochette nem titkolta el kiletét és tudatkozódott volt alkalmazottja horgyléte iránt. A hivatalnok aztán szerencsét kívánt Rochettenek új állásához, a melyet az összeomlás után Londonban talált.

HIREK.

Román tartalékosok kivándorlása.

(Állampolgári jog nélkül maradt zsidó katonák.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, április 3.

Érdekes fölvonulást terveznek Romániának azok a zsidó vallású tartalékos katonái, akiket a legutóbbi háború alkalmával hadba szölitottak a bolgárok ellen. Ezeknek a tartalékosoknak tudvalevően megígérte a kormány, hogy az állam polgáraival egyenlőjüakkká teszi őket, ez az ígért azonban máig sem teljesült, ami az érdekeltek körében nagy elkeseredést kelt.

A zsidó tartalékosok közül most több százan bejelentették, hogy elhagyják hazájukat és kivándorolnak Amerikába. Mivel azonban pénzük nincs, az a tervük, hogy egész Románián, Magyarországon, Ausztrián és Németországon át gyalog teszik meg az utat Hamburgig és e hosszú uton mindnyájan viselni fogják a román vitézségi hadiérmet, amelyet legutóbb osztottak ki a tartalékosok között.

1898-ban mikor gazdasági válság sújtotta Romániát, a zsidók tömegesen és szintén gyalogszerrel vonultak át Magyarországon és mentek Hamburgig, ahol hajóra szálltak és hogy akkor Ausztriában és Magyarországon is energikus hatósági intézkedéseket kellett tenni, mert ez a tömeges vándorlás veszedelemmel fenyegette a közegészségügyet. Érdekes, hogy a magyarokat vádolják türelmetlenséggel a románok, akik megtagadják a polgári jogegyenlőség kiterjesztését hadiérmeik viselőire. Annak az éremmel földiszított gyalogos csapatnak az átvonulása bizonyára súlyosabb és igazoltabb vád lesz Románia ellen, mint mindaz, a mit a múlt héten ellenünk hangoztattak a kulturális bukaresti gyűlésén.

Szerb kém a külügyminiszteriumban.

(Cáfolat és újabb adatok.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, április 3.

Megirtuk ma, hogy a Neues Wiener Journal a külügyminisztérium szolgálatából elbocsátott Grabianszki dr.-ról megállapította, hogy szerb kém. A bécsi lap hírére a Korrespondenz Wilhelm cáfolatot adott ki, amely azt állítja, hogy Grabianszki dr. nem kém és hogy a külügyminisztériumban olyan állása volt, hogy nem is volt alkalma a kémkedésre.

A Neues Wiener Journal ma reggeli számában ennek ellenére ismét azt írja, hogy Grabianszki dr. kém volt és veszedelmes szerb nemzetiségi érzületű. Ezt az érzületét nem is titkolta soha és ezért sokáig nem is kapott állást Ausztriában és Magyarországon. Ő maga is többször mondta, hogy csak azért nem tud állást kapni, mert Thallóczy nem szíveli szerb érzülete miatt. Később azonban Baernreither dr.-nak, az urakháza tagjának lett magántitkára és Baernreither állást szerzett neki a külügyminisztériumban. Itt a szerb lapok referense lett. Gyakran érintkezett a szerb követség tisztviselőivel és magával a szerb követel is, de sohasem a szerb követségen, hanem semleges területen.

Amikor viselkedése a külügyminisztériumban is gyanús lett, azonnal elbocsátották a szolgálatból. Kétségtelen, hogy Grabianszki bizalmas szolgálatokat tett a bécsi szerb követségnek és a szerb sajtónak.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Enyhe idő várható, helyenkint esővel, zivattal. — Sürgönyprognózis: Enyhe, sok helyütt csapadék, zivatarok.

— A király Budapestre jön. Bécsből jelentik: A király április 26-án Budapestre megy a delegáció megnyitására és körülbelül négy hétig, május végéig marad a magyar fővárosban. Közben Gödöllőn is fog tartózkodni.

— Hazai báró Budapestre. Budapestről jelentik: Hazai Samu báró honvédelmi miniszter ma Nyékhegyi százados parancsorségi tiszt kíséretében visszaérkezett Bécsből Budapestre.

— A német császári család Korfuban. Velencéből jelentik: A német császárné és Joachim herceg tegnap este ideérkeztek és ma reggel folytatják útjukat a Hohenzollern hajón Korfuba.

— Az igazságügyi államtitkár szabadságon. Budapestről jelentik: A Bud. Tud. jelenti, hogy Vadász Lipót igazságügyi államtitkár ma két heti szabadságra délre utazott.

— A német—orsz kereskedelmi szerződés. Párisból jelentik: A Tempsnek jelentik Pétervárról: A német—orsz kereskedelmiszerződés munkálatait Witte gróf vezeti, akinek a vezetése alatt keletkezett a mostani szerződés is. Ez a körülmény kellemesen érinti a politikai köröket, mert Witte németbarát érzelmei ismeretese.

— Fejérváry Géza báró állapota. Bécsből jelentik: Fejérváry Géza báró testőrkaptány állapota változatlan. A báró az elmúlt éjszakát jól töltötte és napi teendőit ma már ágyon kívül végezte. Orvosai, Kerzl dr. udvari tanácsos és Baylon dr. főorvos ma megvizsgálták és állapotában rosszabbodást nem konstataáltak.

— Asquith választói között. Londonból jelentik: Asquith miniszterelnök ma reggel East-Sisebe utazott, hogy hadügyminiszterre történt kinevezése folytán letett mandátumára újból pályázzék. A miniszterelnököt kerületében nagy embertömeg lelkes ovációkkal fogadta.

— Diktatori hatalom Juansikkainak. Pekingből jelentik: Az alkotmány megváltoztatására kiküldött konvent ma egyhangulak elfogadta Juansikkai elnök indítványait. Az új alkotmányi rendelkezések az elnökre formális diktatori hatalmat ruháznak.

— Olasz matróz és montenegrói katona harca. Milanóból jelentik: Antivariban történt montenegrói—olasz összeütközés hírére hozza a táviró. Egy montenegrói katona a Teuceta nevű olasz gőzös két matrózát mellbe lőtte, és az egyik matróz Bariba való átszállítása közben meghalt.

— Kilencszáz millió tudományos célokra. Párisból jelentik: Rockefeller, az amerikai milliárdos újból öt millió frankot adományozott az általa alapított orvosi intézetnek. A milliárdos eddig már összesen ötvenhat millió frankot adományozott a Rockefeller institutumnak, tudományos célokra pedig összesen kilencszáz millió frankot áldozott már.

— Halálozás. Bartha Róbertné szül. Vasváry Mariska április hó 3-án életének 31-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése április hó 4-én, délután 5 órakor lesz a Kossuth-utca 49. számú házból. Halálát férje és nagy rokonság gyászolja.

— Vasúti katasztrófa. Csernovitzból jelentik: Egy Csernovitzból elindult személyvonat postakocsija kikapcsolódott. A vonat Sadováig ment vissza és itt egy tehervonatba ütközött. Egy postahivatalnok és egy postaszolga meghalt, a kocsis szétzúzódott.

— A román király és a kulturliga tüntetése. Bukarestből jelentik: A kulturliga a ma reggeli lapokban kommunikéba jelzi, hogy holnap közléseszi teljes szövegét annak a határozati javaslatnak, amelyet a vasárnapi népgyűlésen elfogadtak. — Bécsből jelentik: Bukaresti jelentés szerint Porumbaru román hadügyminisztert Károly király ma kihallgatásra hívta. Az audiencia hír szerint a bukaresti tüntetésekkel van kapcsolatban. — Bukarestből jelentik: Holnap publikálják a kulturliga kommunikéját, amelyben kijelenti, hogy Ausztria-Magyarország politikai helyzetét a román kulturliga csak ott levő román testvérek szempontjából tette szóvá. Tisza tárgyalásai a román kulturának elfogadható alapot nem nyújtottak, csupán oly engedményeket helyeztek kilátásba, melyeket minden időben meg lehet semmisíteni. Azok a kijelentések, amelyeket a román kulturliga vasárnapi ülésén határozatában kimondott, semmiiben sem különböznek azoktól a nyilatkozatoktól, melyet úgy a magyar, mint az osztrák parlamentben már elmondottak. A bukaresti románok és azok erdélyi testvéreik között lelki szolidaritás uralkodik, melyet a liga gyűlése kifejezésre jutott.

— Csanádmegye és Tisza román tárgyalásai. Makoról jelentik: Csanádmegye állandó választmánya mai ülésén foglalkozott az Emke átiratával és a Szekfü ügygel. Az Emke átirata felett Návay Lajos felszólalása után napirendre tértek, mert Tisza István nyilatkozatát megnyugvással veszik tudomásul. Egyszersmind kifogásolta a választmány az Emke átiratának hangját, mely a miniszterelnök ellen személyes antipatiát áruel. Ezután a függetlenségi párt Csanádmegyéhez intézett átiratát tárgyalta, mely felszólítja a megyét, hogy fejezze ki megbotránkozását Szekfü Gyula könyve felett. Az állandó választmány kimondotta, hogy bár Rákóczi emléket változatlanul legnagyobb és teljes tisztelettel övezi, mégis a gonolaszabadságot korlátozni nem akarja.

— Unitárius istentisztelet Aradon. Hirtadtunk arról, hogy az aradvidéki unitáriusok nagyszabású jubiláris istentiszteletet tartanak vasárnap délelőtt tizenegy órától kezdődőleg az evangélikus templomban s hogy az istentiszteletet József Miklós budapesti esperes, ismert egyházi szónok fogja végezni. Multkori közleményünket azzal egészítjük ki, hogy az istentisztelet alatti zeneszámokat egy ének és egy hegedű szóló teszi változatossá. Az ének szólót Szeifriedné, született Pál Klára éneklő, a hegedű szólót Karhanek Ferenc konzervatóriumi tanár játssza. Az istentiszteleten más valásuak is résztvehetnek.

— Csendőrök mint kivándorlási ügynökök. Bécsből jelentik: A galíciai kivándorlási botrány ügyében a császári és királyi távirati irodát illetékes helyről a következő kijelentések közlésére hatalmazták fel: A múlt év október és november havában több csendőr ellen bírósági vizsgálat indult, mert gyanu volt rájuk, hogy szemet hunynak több kivándorlási ügynök üzemei felett. Két csendőr bebizonyította az ártatlanságát, másrésztől pörrendi okok szükségessé tették, hogy hat csendőr ellen elrendeljék a vizsgálati fogságot. A vizsgálat köre nemhogy terjedt volna, hanem két emberrel kisebb a gyanusítottak száma. A letartóztatott csendőrök egyike öngyilkos lett. Valótlán az a hír, mintha Toltys csendőrfőhadnagy a kivándorlási botrány miatt lett volna öngyilkos. A főhadnagy még 1911-ben követte el az öngyilkosságot magánjellegű okokból, s így az nem hozható kapcsolatba a kivándorlási botrányal.

— Ibsenné meghalt. Christianiából jelentik: Ibsen Henriknek, a világhírű írónak özvegye, Ibsen Zsuzsanna ma hetvenhét éves korában meghalt.

— A epiróták győzelme. Durazzóból jelentik a Stefani-ügynökség: Az epiróták, akik tegnap Koricában egybegyűltek, titkos segédcapatok érkezése után váratlanul megtámadták az albán negyedek. Az albán csendőrök Rueller hollandiai őrnagy vezetése alatt ellenállottak, de végül is a támadók legyőzték őket és az őrnagyot súlyosan megsebesítették. Az epiróták Koricát majdnem teljesen bevették, bár a környékbeli muzulmánok is a város védelmére siettek. Az epiróták a város több részéről elűzték az őrséget.

— A pétervári munkássztrájk. Pétervárról jelentik: A munkások mai lázadásának tíz halálos sebesültje van. Kétszáz munkást a rendőrség letartóztatott. A sztrájkolók száma eddig hetvenezzer. A nagyszámu letartóztatások ellenére sem sikerült a sztrájkmozgalom vezetőit kézrekeríteni. A mozgalom főleg a gyűlések betiltására és a munkásegyletek bezárására vezethető vissza. Azt beszélik, hogy egyes gyárosok maguk bujtották fel munkásikat a sztrájkra, hogy így csökkentse a termelést és olcsóbb munkabért érhesse nek el. A kormány a nyugalom helyreállítása után hozzáfog a munkáskérdés rendezéséhez és behozza a választott bíróságokat.

— Árverés egy malomszövetkezet ellen. A hivatalos lap mai számának egy hirdetése szerint a battonyai járásbíróság árverést tűzött ki az Első nagybányhegyesi hengermalom szövetkezet malmára, amelyet április 22-én tartanak meg. Az árverést a nemrég bajba jutott Orosházi népbank kérelmére tűzték ki, amelynek 40,000 korona követelése van a malommal szemben.

— Doktorrá avatás. Bustea L. Cornél, Bustea János nyugalmazott tanító fiát, szombaton avatták jog- és államtudományi doktorrá a kolozsvári tudományegyetemen.

— A lövöldöző vendég. Bécsből jelentik: Tegnap éjfélkor tizenegy órakor a Stahlechner vendéglőben az egyik vendég a fizetés alkalmával összekülönbözött a pincérrel és olyan lármát csapott, hogy az üzletvezető kiutasította a helyiségből. A kiutasított ember revolvért rántott és közvetlen közelből mellbelőtte az üzletvezetőt, majd két lövéssel jelentéktelenül megsebesítette a vendéglő portását, a ki az üzletvezető segítségére sietett. A lövöldöző vendéget letartóztatták.

— Újabb óriás-tűz Bombayben. Bombayből jelentik: Tegnap este az itt levő gáptegyárakban ismét tűz ütött ki. A kárt harminchéromezer font sterlingre becsülik. A március 23-iki tüzeset óta már több kisebb tűz volt ezekben a raktárakban.

— Agyonütötte a fiát. Nagybecskerekéről jelentik: Müller Károly jómódu gazda hasonló nevű csakados fia állandóan dorbézolt. Apja többször korholta, hogy elissa a vagyonát, de ez mitsem használt. Tegnap a fiu megint ittasan jött haza, amikor az apja szidni kezdte, vasvillát ragadott és neki ment apjának. Ez kicsavarta a vasvillát fia kezéből és úgy vágta föbe vele, hogy azonnal meghalt.

— Érdekes, hogy mennyire szeretik Aradon a jó zenét. A napokban Puskás Béla Kolozsvár első zenekara szórakoztatta a közönséget, mátol kezdve Szeged híres zenekara Vajda Jancsi játszik a Központi kávéházban. Vajda Jancsi az Alföld metropolisának országosan ismert legjobb cigányzenekara Aradon csak néhány este fog vendégszerepelni, miért is a közönség figyelmébe ajánljuk. 2306

— Husvétünnep alkalmával ne mulassza el az aradi és vidéki vevőközönség a Fischer-féle Nagy Aruházat Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt felkeresni. A Fischer-cég most olcsó hetet rendez, miért is a közönség az Aruházat tömegesen felkeresi. 1989

— Női gummiköpenyek legjobb angol gyártmány, ára már 25 koronától kezdve rendkívül nagy választékban Radó Gyula áruházában. 2057

— Gyermekkoscsi gyári raktár Fischer-féle Nagyáruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischer-nél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkoscsik 20%-al olcsóbbak lettek.

— Értesítés. Engel-féle keresk. szaktanfolyamban április elején új kurzusok veszik kezdetüket mérlegképes kettős könyvelés, levelezés, keresk. számtan, gépirás, helyesírás és gyorsírásban. Engel keresk. szaktanfolyama, Arad, Hasszinger-utca 5. 657

TÖRVÉNYKEZÉS.

A főügyész hagyatéka.

(Aradmegye pöre az özvegygel.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

Több, mint egy évtized előtt hunyt el Aradvármegye tiszti főügyésze, Jonescu Lázár. A volt főügyész hagyatékának leltározásakor konstatálták, hogy a megyének több folyamatban lévő pörös ügyében a főügyész követeléseket hajtott be, más még elintézetlen ügyekben viszont neki van követelése a megyével szemben. Az elszámolást akkor épen azért, mert az ügyek még folyamatban voltak, nem lehetett megejteni, de miután nagyjából megállapítást nyert, hogy a megyének követelése az elhunyt főügyésszel szemben valamivel nagyobb összeget fognak kitenni, mint a főügyész viszonykövetelése, Jonescu özvegye, Gergurovich Gabriella, aki férjének elhalálása után Budapestre költözött s ott énektanítással foglalkozott, egy négyezer koronás takarékkönyvet helyeztet Aradmegye árvaszékénél letétbe, hogy ebből az összegből fedezzék a megye követeléseit.

Evek multak, de a végleges elszámolást az illetékes körök még mindig nem ejtették meg. Gergurovich Gabriella ez ügyben többször felszólítást intézett a megyéhez, de min-tán a felszólítások eredmény nélkül maradtak, két hónap előtt 2413 korona erejéig pört tett Aradvármegye ellen folyamatba, azt állítva, hogy a megye tiszta követeléseinek levonása után a 4000 koronából még ennyi marad javára fenn.

Az aradi királyi törvényszék, mint pargári bíróság ma tárgyalta az ügyet, de nem látta tisztázottnak, hogy Gergurovich Gabriellának van-e, és ha igen, mennyi követelése van a megyével szemben. A bíróság ezért felszólította a vármegyét, hogy hatvan nap alatt részletes elszámolást terjesszen be a törvényszékhez.

§ Előadás a sajtótörvényről. Az új sajtótörvény husvét vasárnapján lép életbe és a husvétünnep betűtengerei fölött már a kárterítés, a fokozatos felelősség és helyreigazítás kényszer lebeg. Amíg az új törvény végrehajtási utasítása meg nem jelent, addig korai a törvény egyes szakaszainak, különösen pedig a homályosabb szakaszoknak boncolgatása. Hogy a törvény és a végrehajtási utasítás okozta változásokról kellő képet nyerjenek: az aradi hírlapírók megkérték Moróczy Dénes királyi ügyészt a törvény rendelkezéseinek ismerettségére. A kiváló tudású és nagyképzettségű ügyész készségesen vállalkozott arra, hogy ki-merítően elmagyarázza a sajtótörvény újságírókat és lapkiadókat érintő részeit. Moróczy Dénes királyi ügyész előadása közvetlenül a husvétünnep után, április 14 vagy 15-én lesz a Kereskedők Körében és azon az aradi hírlapírók és felelős kiadók kivétel nélkül részt vesznek.

Dr. Velicsek-féle Sanatorium Boksánbánya.

Physikális diätetikus gyógyintézet Krassó-Szörény vármegyében.

Kitűnő gyógyeredménynek mindenféle idegbajoknál, a gyomor-, bél-, méj-, hólyag- és a légutak bántalmainál, csúsz, köszvény és cukorhugyarnál, vérérgénység és következményes bántalmaknál, belső női bajok és nemi bántalmaknál; Scrophulosisnál.

Légsátrak!

Penzió!

2179

Prospektus!

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEZÉS

Aradi heti gabonavásár.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 3.

Az időjárás végre tavaszi jellegűt ölt. Itt is az ideje, hogy a vetések végre kedvező időt kapjanak. A mezőgazdasági állapotról, illetve a vetések teleléséről és a tavasziak keléséről folyó hó 11-re jelenik meg a földművelésügyi miniszter jelentése.

A gabonaüzlet irányzatát az áprilisi határidő üzletek mikénti lebonyolítása fogja irányítani.

Elkelt a mai piacon:

300 mm. buza	25 20
400 mm. tengeri	13
Rossz	17
Árpa	14
Zab	14

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, április 3.

Készárú.

Amerika egy féllel magasabb. Kínálát, vételkedv megfelelő, 25 ezer mm 5 fillérrel magasabb.

Határidő.

	Déli árlát	2 órai árlát
Buza 1914. áprilisra	12.64—12.65	12.50—2.60
Buza 1914. májusra	12.54—12.55	12.50—12.51
Buza 1914. októberre	11.24—11.25	11.25—11.9
Rossz 1914. áprilisra	10.12—10.13	10.12—10.13
Rossz 1914. októberre	8.67—8.68	8.67—8.68
Tengeri 1914. májusra	6.74—6.75	6.75—6.76
Zab 1914. áprilisra	7.72—7.73	7.68—7.69
Zab 1914. októberre	7.72—7.73	7.76—7.77

Az árak 60 kilonként számolva

Budapesti értéktőzsde (április 3.)

Oestrák hitel	840.—
Magyar hitel	820.—
4% koronajáradék	82.40
Oestrák-magyar államvasúti	725.—
Jelsálogbank	429.—
Lezámitolóbank	508.50
Hazai Bank	280.25
Magyar Bank	514.50
Kereskedelmi Bank	8884.—
Rimamurányi	665.50
Salgótarjáni	719.—
Közüti Vasút	633.—
Városi Villamos	825.50

Bécsi értéktőzsde (április 3.)

Oestrák hitel	639.50
Magyar hitel	832.—
Oestrák-magyar államv.	713.75
Déli vasút	103.—

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona brókban.) 1914. ápr. 3. Buza 75 kilogrammos 24.60—24.70, 76 kilogrammos 24.80—24.90, 77 kilogrammos 25.00—25.10, 78 kilogrammos 25.20—25.30. Rossz (prima) 19.10—19.30, (közép) 18.70—18.90, Árpa (serfőző) —, (akarmány) 13.50—13.60, Zab (prima) 14.20—14.30, (közép) 12.10—12.20, Tengeri régi (magyar) —, (új) 12.80—12.90, (román) régi 13.50—13.60, új 10.50—10.60, burgonya 100 kgr. (fehér) 6.20—6.30, (rózsás) 7.00—7.10.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém

KALODONT
Szájviz

9401

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1914. évi április 4-én.

Jóteknycélu előadás.

Az Aradi Öltáregyesület és az Autonom Katolikus Kör, az orgona alap és saját pénztára javára, világhírű művészek festményei után

Jézus élete

cimen, ének- és zenekísérettel, Polgáry Miklós és Sima Dezső művészeti vezetésével, élőképsorozatot rendez a következő műsorral:

- A gyermek Jézus.
- Az isteni Mester.
- A megváltás.
- Apotheosis.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a nagyérdemű sütogető közönséggel tudatni, hogy a régi szerelmem, a „sütő lapát” oly hűséget esküdt nekem hatvan évvel ezelőtt, hogy újból a karjaim közé hullott. hogy a nagyérdemű közönséggel új hatvan éves ciklust folytassak a sütogetés körül. Tehát tudatom a mélyen tisztelt közönséggel, hogy f. é. április hó elsején újból megkezdtem a sütest.

Ternay Ernő,

2303

sütőmester

Varjassy Lajos-utca 106.

London, 1914. április 4.

Sürgöny.

Eredmények orvosi körökben szenzaciót keltenek és pontosan mindig 12 és fél óra után jelentkeznek. Ezrenként kapjuk a hálálkodó és megrendelő leveleket, mind Kanyót és szenzaciós Rheuma elleni találmányát áldják.

Chemical Mannfekturus Realisation Co Kanyó-féle Rheomoxon Dept. 62. Oxford str. 72—74 London 10.

Manager A.

Egy tégely ára K 10.—, használati utasítással. Bárkinek ingyen adunk felvilágosítást levélben.

9525

Limböck János és Fia

első m. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetés-rendező intézetéből.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 99

Bartha Róbert úgy a saját, valamint az alulírottak nevében is szomorodott szívvel tudatja szeretett és felejthetetlen jó neje, illetve leány, testvér, meny, unokahug, sógornő és rokon

Bartha Róbertné

szül. Vasváry Mariskának,

folyó évi április hó 3-án reggel 1/6 órakor, életének 31-ik, boldog házasságának 4-ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderült.

A boldogult földi maradványai április hó 4-én, délután 5 órakor főgnak Kossuth-utca 49. számú házban a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért április hó 20-án d. e. 8 órakor fog a főtiszt. minorita atyák templomában az egek Urának bemutattni.

Béke lengjen porai felett!

Arad, 1914. április hó 3-án.

Vasváry János és neje szül. Bartha Karolin, szülei: Vasváry Emma, Vasváry Jenő, Vasváry Kálmán, Vasváry Ernő, Vasváry Margit, testvérei. Özv. Bartha Józsefné született Rudóli Hermina, anyósa. Bartha József és neje, Bartha Rezső neje és gyermekei, sógor és sógornői. Kovács László és neje, I. Szabó József és neje, özv. Csizmadia Lászlóné, özv. Vörös Gáspárné, Váczy László és neje, Kovács Mihály és neje, Kovács János és neje, Bartha István neje és gyermekei, özv. Alexander Rudólné és gyermekei, nagybátyjai és nagynénjai.

Ügyvédi irodák b. figyelmébe.

A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az

Aradi nyomdarészvénytársaság könyvnyomdájában.

Szőlőkötöző-fonal

esőrendű három és négy águ karikás és zöldhajtás kötözésre

Ponyvák, zsákok, szalmazsákok

Legjobb beszerzési forrása

Erdélyi és Bácskai Iparáruraktár REICH B. KÁROLY FIA ÉS TÁRSA cégnél Andrassy-tér 6. szám. (Verbos-ház.)

2241

Városi és megyei telefon 849.

Szanatorium Dr. Fasan

Spittal Millstätter-tó, Karintia. Alapított 1893. Morium lezoktatási gyógymód kényszer nélkül és enyhe formában, úgy mint könnyű betegeknek és üdülésre szorultaknak általában. Prospektust ingyen. 1058

Moziberendezés

dinamógép 65 V. 85 A. kapcsoló tábla, Elgé vetítógép, villanylámpák, drótvezetékek, székek, padok, vetítővászon és minden hozzávaló 2194

olcsón eladó.

Gim: Livery Lajos, Lippa.

A volt

Sakkszövetség

és

1903

Iengyelclub

fényes berendezése

többek között baccarat-asztal, kártyaasztalok, uri szobák, bórbutorok, festmények, csillárok, szőnyegek stb. stb. **egészben vagy darabonként is eladó.** A helyiség részenként, garzon lakás, üzlet vagy iroda részére azonnalra kiadó. Buda pest, Andrassy-ut 35. I emelet.

7-1914. alapít. b. sz.

Pályázati hirdetmény.

A néhai Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságu m. kir. Belügyminister ur által 36383. 1912. sz. a jóváhagyott alapító levél 8. §. a) csoport 5-ik pontj alatt a f. évre felvett 8000 (Háromezer) és a múlt évi segélykiosztásból megfelelő pályázók hiányában fennmaradt 1600 azaz Egyezeröttszáz összesen tehát 4600 azaz Négyezeröttszáz korona segélyösszegeből létesítette 9 azaz Kilenc egyenként 500 szóval Ötszáz koronás kiházasítási segély elnyerése iránt nyilvános pályázatot írunk ki. Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly vagyonatlan aradi lakosok leányai, kik Aradon lakó önálló ipart űző iparosokhoz mennek nőül.

A pályázati kérvények folyó (vi április hó 15-(tizenöt) ig városunk polgármesteréhez mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez nyújtandók be.

Kérvényezők tartoznak igazolni:

- a) hogy vagyonatlan aradi lakos szülőkől származnak, nem lévén külömbiséget, hogy a szülők élnek e vagy elhaltak.

- b) hogy Aradon önálló ipart űző iparosokhoz mennek férjhez

- c) kötelesek születési,
- d) illetőségi, és
- e) erkölcsi bizonyítványt bemutatni.

A segély adományozásnál aradi születési szülők gyermekei előnyben részesülnek.

A segély csak az egybekelés megöröszítésének igazolása után adható ki, illetve folyósítható.

A 1909-462-1912. kgy. számú határozattal megalakított Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottságnak 1914 évi február hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Angel,

alapítványi bizottsági jegyző.

4 fillérért

6 fillérért

8 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

és

10 fillérért

kapható

már a

legszebb

husvétli

levelező-

lap

2170

PICHLER SÁNDOR

papírkereskedésben, SZABADSÁG-TÉR 1.

של פדח

Ajánlok husvétli

orthodox kóser tokaji borokat, továbbá legjobb 6-szilvóriumot nagyban és kicsinyben legjutányosabb árakban, valamint mindennemű friss ízletes husvétli felvágottakat nagy választékban. Szíves, rendeléseket kérek. Kiváló tisztelettel

őzv. Krauszmann Sománé

kóser vendéglője - 2121

Arad, Asztalos Sándor-utca 9.

Gyümölcsfát,

Rózsát,

Diszcserjét,

Fenyőt

2069

és mindenféle faiskolái valamint kertészeti terméket szállít

szatmári Szabó János

faiskola és kertészete

Pankota. Árkap ingyen.

Uj gyár! Telefon 820. Uj gyár!

Első Aradi Orthodox Kóser שול שלמי gyár

ARAD, Boros Béni-tér II. szám.

törvényileg bej. cég.

Sürgönyeim: Szalámigyár Arad.

Rendeléseket szalámi, tormás virstli és sonkafélékben prompt házhoz szállítással legolcsóbban teljesít.

Vidéki viszontelárusítók kerestetnek.

1511

Ha szép, divatos ernyőt, vagy eredeti francia fűzőt kíván venni, úgy keresse fel

NASSAN R.

ernyő- és fűző-különlegességi üzletét

2041

Arad, Szabadság-tér 19. alatt,

ahol javítások és áthuzások is a leggyorsabban és legjutányosabban, szakszerűen eszközöltetnek.

6289-1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A gépjármű vezetőket előkészítő tanfolyam a belügyministerium fenntartása alatt (Budapest, X. ker. Százados u. 14. szám alatt, a fővárosi kényérgyár mellett) az 1914. évi folyamán a következő időközben tartatik meg:

a VIII. tanfolyam április hó 14-től június hó 8-ig;

a IX. tanfolyam június hó 15-től augusztus hó 8-ig;

a X. tanfolyam augusztus hó 17-től október hó 6-ig.

Jelentkezni, illetve a felvétel iránt kérvényt benyújtani a tanfolyam helyiségében levő gondnoki irodában 5-7 óra között lehet. A kérvények posta útján is beküldhetők.

A folyamodvánnyal együtt benyújtandók:

1. a jelentkezőnek születési anyakönyvi kivonata;

2. a jelentkező újkélti hatósági erkölcsi bizonyítványa.

A rendes hallgatói minőségben beiratkozni óhajtok ezenkívül benyújtani kötelesek:

a) hatósági orvosi bizonyítványt arról, hogy nem szenvednek oly testi vagy szellemi fogyatkozásban, mely őket a gépjárművezetésre alkalmatlanná tenné;

b) a jelentkező iskolai képzettségéről szóló bizonyítvány;

c) akik nem fémiparosok, de a fémiparban kellő jártassággal bírnak, az ezt igazoló okmányt.

A tanfolyam internátussal egybekötve nincsen, a hallgatók ellátásukról önmaguk gondoskodnak.

Beiratási díj 20 kor. tandíj 200 kor. vizsgadíj 20 kor. és azoknak akik a fémipari szakban vagy szerezésben járatosak, műhely előkészítő elméleti és gyakorlati oktatás díja 50 kor. A tandíj és a beiratási díj aól nincs felmentés. A beiratási és tandíj a folyamodvány benyújtása előtt a gondnoktól nyert postafutárképenztári lappal fizetendő. Az érdeklődőknek levélbeli megkeresésére „TÁJÉKOZTATÓT” küld a gondnoki iroda.

Arad, 1914. évi március hó 17-én.

Grén,

főkapitány.

Uj mészárszék

Aradon!

A n. é. közönség szíves tudomására adom, hogy Aradon, a Forray-utca-ban levő gróf Nádasdy-palotában a hygieniai tisztaságnak megfelelő

mészárszéket

nyitottam április hó 1-én. Mindenkor a legjobb minőségű husok pontosan kimérve jutányos árért kaphatók. Főtörökvésem az leendő, hogy nagybecsű pártfogóim megelégedését mindenkoron kiérdemeljem. —

Szolgálatkészs tisztelettel

GOLDSTEIN MÁTYÁS

2130 mészáros

Az „Orsoval halhoz.”

Legnagyobb halkivittel

Luttwák József

déligyümölcs és magyar termények kivitele

ARAD, Árpád-tér 1. sz.

(a szeldőtemplom épületben.)

Interurban telefon: 615.

Halak nagypéntekre.

Van szerencsém a t. vevőközönség szíves tudomására hozni, hogy mintán a finomabb fajtájú halak: fogas, harcsa, kecsge, tok beszerzése nehézséggel jár, ebből kifolyólag azok árai emelkedtek; mindazonáltal a t. vevőközönségnek a régi árban számítva bocsájtom rendelkezésükre azon reményben, hogy a t. vevőközönség rendelkezelt f. hó 6-ig nálam eszközölni szíveskedjék, mert csak annyit rendelék ily árban, mennyire rendelkezésükre tételik. F. hó 6-án tul a halat rendszer napi áron számítom.

Tengeri halak! Holnaptól kezdve üzletemben, valamint mindazon helyeken, hol hetipiacok tartanak, kaphatók 1 kiló 1.— Kor., amennyiben a jelenlegi rendelkezésem csokoly, — kérem a T. vevőközönséget ebbeli rendelkezésem bezárólag f. hó 5-ig megtenni, hogy ily közléstől ideje korán gondoskodhassak.

Sikerült egy alkalmi vételt eszközölni narancs és citromból. Ezekből egy rakomány f. hó 3-án pénteken érkezik. Ezeket a T. vevőközönségnek a legolcsóbb árban számítva ajánlom.

Tisztelettel

Luttwák József. 1500

Gróf Potocki Uradalom

Honczdó, Aradmegye.

Ajánlja szigoruan osztályozott I., II., III. osztályú bükk hasáb, I., II. osztályú görög, valamint I. osztályú cser hasáb

tűzifáját.

A fa száraz és szigoruan osztályozott minősége dacára kedvező árért szállítatik. Arájánlattel mindenkor készséggel szolgál!

Gróf Potocki Uradalmak

Jószágigazgatósága

2079

Honczdó, Aradmegye.

Telefonszám 11.

Románajku

aradmegyei községben egy régi, jömeneteli

vegyeskereskedés és korcsmaüzlet házzal

együtt, haláleset folytán, előnyös feltételekkel

eladó.

2158

Tudakozódni lehet:

Lustbader Adolf

Ingatlanforgalmi irodájában Arad, Zrínyi-utca 4-c. — Telefon 961.

182—1914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Gábor dűlő ut kiárkolása és kavicsos ása iránt folyó év április hó 6 án d. e. 1/2, 11 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 1912 korona 50 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 50% a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandó és csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok órnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1914. évi március hó 28 án tartott üléséből.

A gazdasági székek.

Millió

ember használja

Köhögés

rekedség, hurut, elnyálkásodás torokhurut, fullasztó és görcsös köhögés ellen a

Kaiser-féle mellpasztillát

3 „Fenyőjeggyel”

6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban.

Kapható:

Székely Sándor, Majos Árpád, Guteri Földes Kelemen, Bruner Fülöp, Ring Lajos, Rozsnyai Mátya, Vojtek Kálmán, Krebsz Géza, Burger Gyula, Vajdits György, Hehn Vilmos, Gótz Károly, Bornát János, Kárpási János gyógyszerárban, Vojtek és Weisz drogeria, Hausz Nestor drogeria, Török A. és Társa „Ankyl” drogeria, Arad, Stedelm Dózsa gyógyszerár, Ujvárad Zombory János gyógyszerár, Ujvárad Anna, Adler Lajos Gyula gyógyszerár, M. Pécsek, Ora Bezdő Pankola, Teller Károly gyógyszerár, Elek, Krausz Elemér gyógyszerár, Glogovác Zsigmond, Gósz István gyógyszerár, Lippe, Székely Zoltán gyógyszerár, Csontos, Bauer Károly gyógyszerár, Kertész, Kozim János Gyula, Pécsek

Figyelem!

Mindennemű fa- és vasbutorkat fest és fényez modern kivitelben, továbbá készít mindennemű cimtáblákat, tájképek festését és mázó munkákat helyben és vidéken.

1991

Tóth István

fényező, cimfestő és mázó

Arad, Andrássy tér 20. sz.

Telefon 978.

664—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A husvizsgálat tárgyában kiadott 54800—1908. sz. rendelet 6., 7., 98. illetve 109 §-át kiegészítő 121118—III—1913. számú m. kir. Földművelésügyi miniszteri rendeletet a következőkben tesszük közzé.

1. Mészárosok, hentesek és általában az állatok vágásánál a hus feldolgozásánál és kimérésénél foglalkozóknak egyének a vágás, illetve feldolgozás és kimérés alkalmával világos színű könnyen mosható szubonyt és kötelet tartoznak viselni.

A vágásnál köreműködő meteszkök e helyet ugyan ilyen színű és könnyen mosható hosszú kabátot viselhetnek.

2. A hus hordása (fogásokra való felfüggesztése, kocsi rakása lerakása stb.) közben az ezzel foglalkozóknak egyének ruházatuknak azon részeit, valamint azokat a testrészeiket, melyek a hussal érintkezésbe jutnak, világos színű könnyen mosható tiszta lepel tartoznak befedni.

3. A levágott állatok húsát csakis tiszta járművön szabad szállítani. A járművet lehetőleg horgonybáddal kell bélelni. Horgonybáddal nem bélelt járművek belsejét a hus felrakása előtt világos színű könnyen mosható tiszta lepellet borítani, hogy a jármű oldalán és alján levő hézagokon a hús por és szék ne érhesse. A járműre rakott húst gondosan le kell takarni úgy, hogy az sem a jármű oldalain, sem a végén a takaró alól ki ne érjen. Ezenkívül hogy az idő viszonyosságai ellen kellőképpen legyen megvédve, a letakart húst vízhatlan ponyvával is be kell fedni.

A bőrben hagyott leölt állatokat (borjúkat, bárányokat) a többi hústól gondosan elkülönítve kell szállítani és ha másként nem lehetséges az ilyen állatokat a takart húst vízhatlan ponyva alá kell helyezni. A hus elhelyezésére és betakarására szolgáló edények, tartályok, kosarak, ponyvák, takarók vagy gyékények mindig tisztán tartandók. Olyan kocsi használata melyekből a tartalom kihullhat vagy kifolyhat tilos. Ugy szintén olyan anyagokat, melyek a húst bepiszkitják, bűzösé vagy egyébként undorítóvá avagy a közegszegre ártalmassá tehetik, a hussal együtt ugyanazon kocsin, edényben, tartályban, vagy kosárban szállítani tilos.

4. A vágóhelyiségben a megtisztított vágó eszközökön kívül más tárgyakat különösen beszenyezett ruhadarabokat tartani tilos.

5. Nagyobb forgalmu vágóhidakon gondoskodni kell arról, hogy a vágással foglalkozó egyének a vágás tartalma alatt nem használt ruhái elhelyezésére elegendő szekrény álljon rendelkezésre. A vágás alatt használt mosható ruhát vágás után a vágóhídról el kell vinni minden alkalommal csakis kimosva szabad oda vinni hozni.

6. A vágóhidak, mészárszékek, hentesüzletek és a hus feldolgozó helyiségek falait vöröszínnre, vörösbarnára s általában sötétszínre festeni tilos.

7. A kimért húst csakis tiszta, használatlan papírosba szabad csomagolni.

8. A feldolgozásra vagy eladásra szánt hus elhelyezésére szolgáló jégszekrényekben huson kívül más élelmi cikkeit vagy tárgyakat tartani tilos.

Az ezen rendeletben foglalt rendőri tilalmak vagy rendelkezések megszegése az 54800—908 számú husvizsgálati rendeletben foglalt egyéb rendőri tilalmak és rendelkezések áthágására nézve az ugyan ezen rendelet 119 §-ában megállapított következményeket vonja maga után.

Arad 1914 március 28.

Green, főkapitány.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányosan eladó.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 245

Ajánlja

költözőkódok figyelmébe

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fűsodényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 481

Figyelem!

Mindenki meggyőződhet egy próbarendelés által, hogy Salacz-utca 2. alatt elhelyezett Salacz-utca cipőüzletbe a legfinomabb kivitelben és olcsó ár mellett kényelmes férfi-, női- és gyermek-cipőket.

Cipők nagyraktára

Kossuth-utca 3. szám alatt, hol a legjobb anyagból saját műhelyemben készült férfi-, női- és gyermek-cipők kivételes olcsó árban, jó minőségben, szolid kiszolgálás mellett vásárolhatók. 4688

Tisztelettel:

Czernóczky Mihály

uri- és női-cipész.

Veszek

vagy más tárgyakra átcserelek: zálogcédukat, tört aranyat és ezüstöt, gyémántot és brilliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

órás és ékszerész

Weitzer J. utca, Minorita-palota

Telefon 438. szám. 2033

Arad legnagyobb óra- és ékszer-raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

10078—1913. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az Aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közzétette, hogy Budapesti önkormányzó lakárokpénztár központi szövetkezet Budapesti és Szabó Albert aradi lakos mint csatlakozónak kimondott végrehajlatok javára 851 korona 30 fillér, és 39 korona tőkekövetelése és jár. behajtása végett az aradi kir. törvényszék területén levő Arad megye Mikelaka községben fekvő és a mikelakai 1691. számú tkv-ben A. I. 1—2 sor. 2777/662. és 2769/662. helyrajzi szám alatt felvett tkv. állás szerint legelő dűlőbéli szántóföldek adóbizonylat szerint, beltelkes házra. az árverést 3215 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1914. évi április hó 24-ik napján délelőtt 9 órakor Mikelaka községhez tartozó megjelölt nyilvános árverésen a kikiáltási ár 2/3-ad része, vagyis 2143 korona 82 filléren alól eladni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 100%-át, vagyis 321 korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 8388. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átcsereleltetni.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól.

Arad, 1913. évi december hó 22 ik napján.

2291

Aknay s. k.

kir. törvényszéki bíró.

Apró hirdetések.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

Budapest
mindennap vártam s várom, ha lehet vasárnap, addig is kezezt csokolja. 2304

„Tavaszi” jelige
25. sz., levél megy 5-ikére. 2305

ALKALMAZÁST KERES.

Irodistanő,
ki két és fél évig volt alkalmazásban, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2268

ALKALMAZÁST NYER.

Szerény igényű
férfi vagy nő, ki 250 korona óvadékkal rendelkezik, biztos megélhetést talál. Bővebbet orray-utca Csokoládé király. 2284

Fűszeres
segédet azonnali belépésre keresek. Barna Lajos, Pankota. 2258

Kerestetik
egy jó bejáró főzőnő, aki a főzést teljesen érti. Deák Ferencz-utca 9. szám alá I. emelet balra. 2296

Egy
értelmes fiatal ember, gyári szolgának felvétetik az Aradi Piskotagyárba. Iparos előnyben részesül. 2295

OKTATÁS.

Keressk. szakoktatás.
Hasszinger-utca 5.
Április hó elején új tanfolyamok veszik kezdetüket. Könyvvitel. Gépirás. Gyorsírás. Helyesírás. Levelezés és számtan. Nappali és esti tanfolyamok, alapos és lelkiismeretes kiképzés keresk. és ügyvédi irodák részére, elsőrangú gyakorlati erők vezetése mellett. Mérsékelt ta. díj. Díjtalan állásközvetítés. Együtt és külön oktatás. Engél keresk. szaktanfolyama Hasszinger-u. 5. 651

Keressk. szakoktatás levél útján.
(Haendle rendszer.)
keressk. szakképzettséget nyerhetnek vidékiek bevált gyakorlati rendszer szerint, kettős könyvvitel, keresk. számtan, levelezés, gyorsírás, irodai munkálatokban, levél útján, mérsékelt díjazás mellett. Prospectust küld: Engél keresk. szaktanfolyama Arad, Hasszinger-utca 5. 651

INGATLAN.

Lehel-u.
20. számú ház eladó. 2259

LAKÁST KERESNEK.

Keresek
külön bejárattal 1 butorozott, vagy 1—2 butorozatlan szobát, Deák Ferencz-utca környékén. Ajánlatok „Állandó” jellegre a kiadóhivatalba. 2294

KIADÓ LAKÁS.

Thököly Imre-utca
55. sz. 3 szobás-utcai lakás minden hozzátartozóval, üvegezett folyosó, gyümölcsös kerttel május 1-ére, esetleg az egész ház kiadó! 2293

Lakás
3 szobás utcai, parkettázott, elő és fürdőszobával májusra, esetleg előbbre is kiadó. Varjassy József-utca 18 alatt. 2161

Egy
2 szobás utcai lakás május hó 1-re kiadó. Bővebbet Csernovits Péter-utca 27., üzletben. 1454

ÜZLETEK.

Jóforgalmu
korcsma és üzlethelyiség külön teremmel együtt, kiadó. Cím a kiadóban. 1501

Üzlethelyiség,
melyben jelenleg is jóforgalmu vegyeskereskedés van, lakással együtt kiadó. Cím a kiadóban. 2803

VÉTEL ÉS ELADÁS.

6 lóerős

jókarban levő kijavított gazdasági gépgyári gőzcséplőgarnitúra felszerelve, ugyszintén 6 lóerős 2 éves Nicholson féle benzínmotoros garnitúra kedvező feltételekkel eladó. Burza Testvérek gépkereskedőknél Boros Béni-tér 1. sz. Telefon. 604. 1801

Braun N. A.
festékraktára Arad, Boros Béni-tér 7. Ajánl: I. osztályu darabos meszet 100 kg. 3 kor. 40 fillér. Beremendi Portland cementet 100 kg. 4 kor. 80 fillér, nádfonat, vakolatli kőpor, kátrány, carbolineum, elszigetelő- és fedőlemezek legolcsóbban. Telefon 387. 2089

Fényképezőgép,
használt, 9×12, kitűnő állapotban, Compound zárral, 6 kazetta és állvány 260 kor. helyett csak 120 koronáért eladó. Enyveshát, Andrássy-tér 8. 2237

Róssaburgonya

vető és evő, kecskeméti vidéki, kocsirakományban és kicsinyben, Relter Isidornál, Temesvár. 2037

Jó karban

levő szekerek és ígáskocsik eladók. Bacsoni Kálmán, Erdőskerek. 2071

Veszünk

állandóan, jókarban levő nagy és erős ládákat. Dobozgyár katonai legyház Arad—Vár. Telefon 562. 2189

Alágyújtásra való papir

kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KÜLÖNFÉLE.

Acélos,
tartós, kristály tiszta jég hástartási célokra naponta hazaoz szállítva 5 és 8 koronás adagokban. Aradi Jégtelep Petőfi-utca 7a. Telefon 199. sz. 2297

Csak urakat
érdekelhet hogy, megszűnt a fertőzés veszélye, mióta a Philantrop forgalomba került. Ára 1 korona 80 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszerháza a Szent-Istvánhoz Arad, Battyhány utca. Összes készítményeink G. Földes Kelemen gyógyszerházában is kaphatók 5189

Védekező szerek

szőlő, gyümölcs és mezőgazdaság részére.

Rézkénpor

peronospora ellen.

Vizben oldható kén-só

oidium ellen.

Füsttámasztó anyag

szőlőknek fagy ellen való megvédésére.

Vizben oldható gyümölcsfa-carbolineum mézskénlé

gyümölcsfák gombabetegségei ellen — darabos kén — rudkén — közönséges és asbest-kénlap — rézmészpor — chlorbaryum repaféreg ellen stb.

Elismerő levelekkel szolgálhatunk.

Dobiaschl J. és Dörner Testvérek,
vegyszertermék gyárai ARAD.
Telefon 165. 1391

Takszámoteres

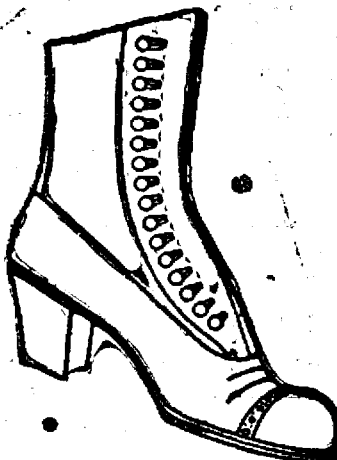
Bér-autok
Telefonszám
816

2281
Szolgálat: reggel fél 8 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8 sz.

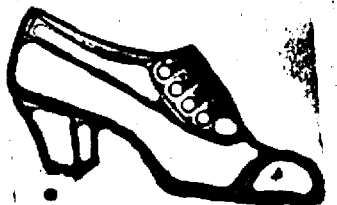
Nagy választék amerikai alakú férfi és női cipőkben 10.—, 12.— és 14.— K-és árakban.

Világhírű „VERA”
amerikai férfi és női
cipők egyedüli eladási
helye.

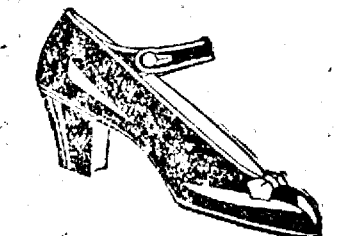
F. L. Popper-féle férfi,
női és fiú cipőknek ná-
lunk van a kizárólagos
raktára.

„BALLY”-féle francia
fél- és magasszárú ci-
pőknek főelárusítója.

„HELLA” és „TIP-TOP”
higiénikus gyermekci-
pőknek szintén egye-
dül eladási helye.

Ugyanitt kaphatók
egyedül a „BALLY”-
féle felülmúlhatatlan
alkalmi és tánc cipők.

Buchsbaum és Tsa cégnél
Aradon, 6254
Atzél Péter-u. 3. sz.
TELEFON: 442. SZÁM.

Legnagyobb raktár TETRA baba-kelengyében.

WEISZ ÉS BENJAMIN, ARAD

Andrássy-tér 22. szám.

1707

Telefon 635.

● A tavaszi Idényre gyermek- és női-harisnyák minden színben megérkeztek, va- ●
● lamint gyermekruhák, rajzolt madeira és richelien párnák, terítők és bluzok. ●

Csődtömegeladási hirdetemény.

A csődválasztmánytól nyert felhatalmazás alapján közhírré teszem, hogy a vb. Klein Adolf aradi közadós cég csődtömegéhez tartozó és a csődleltár 1—609. tételszámai alatt 11293 korona 28 fillér beszorzási árral és 6636 korona becsértékben felvett különböző olajok, festékek, sör és borszivattyúk, permetezők, malomberendezési, műszaki s egyéb üzleti áruk, valamint üzleti és irodai bérenbezési tárgyak a választmány határozata alapján ajánlati versenyárverés útján egy tömegben az alábbi feltételek mellett fognak eladatni:

1. A zárt írásbeli ajánlatok 700 korona bánatpénz lefizetése mellett folyó évi április hó 9-ének déli 12 órájáig alulirott tömeggondnoknál nyújtandók be.

2. A beérkezett ajánlatok felett a csődválasztmány folyó évi április hó 9-én délután 4 órakor alulirott tömeggondnok irodájában fog határozatot hozni.

3. A csődválasztmány fenntartja magának a jogotarra, hogy a beérkezendő ajánlatok közül szabadon választhasson és esetleg az összes ajánlatok mellőzésével az értékesítés más módját állapítsa meg. Amennyiben a csődválasztmány a zárt írásbeli ajánlatok egyikét sem tartaná elfogadhatónak, az ajánlatot tevők között nyomban szóbeli árverést fog tartani, azonban a szóbeli ajánlatok felett is saját belátása szerint határoz. Az ajánlattevők ajánlataikhoz bánatpénzüket elvesztésének terhe mellett mindaddig kötve maradnak, míg azokat a választmány

az esetleges szóbeli árverés befejezése után kifejezetten el nem utasítja.

4. Azon ajánlattevő, kinek ajánlatát a választmány elfogadja, köteles a vételárat és a teljes vételi illetéket tömeggondnok kezéhez 24 órán belül készpénzben lefizetni, az árukat azonnal átvenni és az üzlethelyiségből legfeljebb 8 nap alatt elszállítani.

5. Ha a vevő kötelezettségének pontosan nem tesz eleget, úgy bánatpénzének elvesztésén felül a megvett ingók az ő kárára és veszélyére fognak újból értékesítettetni.

6. Az eladásra kerülő áruk és berendezési tárgyak minőségeért, mennyiségeért és értékeért, vagy a leltár helyességeért semmiféle szavatosság nem vállaltatik.

7. Az eladásra kerülő ingók közbenjöttem mellett, bármikor megtekinthetők.

Aradon, 1014. évi április hó 1-én.

Dr. Friedmann Ignác ügyvéd,
vb. Klein Adolf-cég csődtömeggondnoka.

2301

Nyomtatványok

esimes kivitelben készülnek

az Aradi nyomda r. t.-nél

 Husz koronát naponta
és többet is kereshet, mindenki könnyű és tisztességes uton egy ügynökség átvétele által. Szakismeret nem szükséges. Ajánlatokat német nyelven A. F. 1345. Haasenstein & Vogler A. G. Wien, I továbbít. 9526

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

KOSZTÜM UJDONSÁGOK

cottelen, pepita és más divatszövetekből
legjobb szabás már 35 koronától kezdve.

Legujabb divatu női felöltők

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Selyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermekek felöltők,

Leányka ruhák,
Bluzok,
Pongyolák,
Aljak,
Lüster- és gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

1668

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.